

“Ἔργω εἶμι
ἢ ὁδὸς
καὶ ἡ ἀλήθεια
καὶ ἡ ζωή,,
(Ἰωάν. 18' 6)

“Τὰ ρήματα,
ἃ ἐργὼ λαλῶ ὑμῖν,
πνεῦμά ἐστι
καὶ ζωὴ ἐστι,,
(Ἰωάν. 1' 63)

ΟΡΘΟΔΟΞΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ ΘΕΟΛΟΓΩΝ

Ἰδρυτής: Ἀρχιμ. ΕΥΣΕΒΙΟΣ ΜΑΤΘΟΠΟΥΛΟΣ † 1929

Ἔτος 111ον | Μάρτιος 2021 | 4354

25 ΜΑΡΤΙΟΥ: Η ΕΝΔΟΞΗ ΝΙΚΗ

ΣΤΕΚΕΙ ψηλὰ ὡς ἀξία πρώτου μεγέθους ἡ ἐλευθερία. Καὶ πρώτη ἡ πνευματικὴ ἐλευθερία. Ἡ ἐλευθερία τοῦ Πνεύματος, τῆς ψυχῆς, ποὺ κερδίζεται μέσα μας ὦρα μὲ τὴν ὦρα, σπιθαμὴ πρὸς σπιθαμὴ. Τὰ ἠθικὰ ἀγωνίσματα, ποὺ κατασφαλίζουν τὴν ψυχικὴ ἐλευθερία, ποὺ ἐξυψώνουν τὸν ἄνθρωπο καὶ ἀποτελοῦν τὴν οὐσία τοῦ πνευματικοῦ του βίου, εἶναι τὰ λαμπρότερα ἀγωνίσματα. Δὲν γίνονται σὲ πεδιάδες καὶ βουνά, στῆθος μὲ στῆθος μὲ ὄρατὸ ἐχθρό. Διεξάγεται ἡ μάχη ἡ πνευματικὴ σ' ἄλλη περιοχὴ, ἐσωτερικὴ, μέσα στὸ πεδίο τῆς ψυχῆς. Ὅπλα ἐδῶ δὲν εἶναι τὰ ὑλικά. **«Οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἡ πάλη πρὸς αἷμα καὶ σάρκα»**, βεβαιώνει ὁ ἀπόστολος Παῦλος. Εἶναι πνευματικὸς ὁ ἀγώνας καὶ πνευματικὰ τὰ ὄπλα. Ἡ πάλη γίνεται **«πρὸς τὰς ἀρχάς, πρὸς τὰς ἐξουσίας, πρὸς τοὺς κοσμοκράτορας τοῦ σκότους τοῦ αἰῶνος τούτου, πρὸς τὰ πνευματικὰ τῆς πονηρίας»** (Ἐφεσ. στ' 12). Αὐτοὶ οἱ ἀγῶνες καταλήγουν σὲ πνευματικὲς νίκες. Ἀπαλλάσσουν ἀπὸ τὴν τυραννία τῶν ἐλαττωμάτων, ἀπὸ τὸν ζυγὸ τῆς ὕλης καὶ τοῦ πιὸ φοβεροῦ δυνάστη, τῆς ἁμαρτίας.

Αὐτὸ τὸ μήνυμα, μήνυμα ἀπελευθερώσεως ἀπὸ τὴν πνευματικὴ σκλαβιά ἐξαγγέλλει ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτοκίου μὲ τὸν ἐρχομὸ τοῦ Λυτρωτῆ. Καὶ ὁ ὑμνητὴς τῆς ἐλευθερίας, ὁ ἀπόστολος Παῦλος, ἀναφωνεῖ: **«Ἀδελφοί, ἐπ' ἐλευθερίᾳ ἐκλήθητε... τῇ ἐλευθερίᾳ ἧ Χριστοῦ ἡμᾶς ἠλευθέρωσε, στίκετε, καὶ μὴ πάλιν ζυγῶ δουλείας ἐνέχεσθε»** (Γαλάτ. ε' 1, 13).

Καὶ ὁ δεῦτερος «εὐαγγελισμὸς», τὰ «ἐλευθέρια» τοῦ Ἔθνους τῶν Ἑλλήνων, τὸ ἴδιο μήνυμα διαλαλοῦν στὸ ἐθνικὸ πεδίο. «Δοῦλον ἔθνος» εἶναι ἐξουθένωμα λαῶν, εἶναι ντροπὴ καὶ κατάπτωση. Χάνει κάθε δύναμη καὶ ἀξιοπρέπεια. Καὶ τὸ ἑλληνικὸ ἔθνος, ποὺ γιὰ χιλιετίες γνώρισε τὴν ἐλευθερίαν καὶ πραγματοποίησε τὰ πιὸ ὑπέροχα κατορθώματα πολιτισμοῦ, δὲν ἦταν δυνατό νὰ ἀνεχθεῖ τὴν δουλείαν. Καὶ ρίχτηκε σὲ μακραίωνα, σκληρὸ ἀγῶνα. Σὲ ἀγῶνα ποὺ βάστηξε τετρακόσια τόσα χρόνια καὶ φούντωσε καὶ ἀντρεῖψε στὸ 1821...

Ἐποποιῖα, ποὺ ἐπεσφράγισε τοὺς ἀγῶνες καὶ τὶς θυσίες τοῦ Γένους στοὺς αἰῶνες τῆς σκλαβιάς, ἦταν ἡ Ἐθνεγεροσύνη τοῦ Γένους τῶν Ἑλλήνων. Πρωτεργάτες τῆς Ἐπαναστάσεως, παλικάρια, πολεμάρχες καὶ λαὸς διακήρυτταν μὲ ἔργα καὶ λόγον, πῶς ἀγωνίζονταν, θυσιάζονταν καὶ μαρτυροῦσαν κάτω ἀπὸ τὴν πνοὴ τῆς

Πίστεως στὸν Παντοδύναμο Θεό.

Ὁ Δημήτριος Ὑψηλάντης περιόδευε τὴν Πελοπόννησο, μετεῖχε σὲ μάχες καὶ συχνὰ ἔλεγε: «Ὁ Παντοδύναμος Θεός, ὁ Βασιλεὺς τοῦ Οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, διαφενδεντῆς τῶν ἀδικουμένων καὶ πατὴρ τῶν ὀρφανῶν, ἀπεφάσισε νὰ παύσῃ τὰς ἀδικίας καὶ ἀνομίας καὶ ἐσήκωσε εἰς τὰ ἄρματα τὸ Γένος τῶν Χριστιανῶν». Καὶ ὁ Γέρος τοῦ Μωριά, ὁ θρυλικὸς Θεόδωρος Κολοκοτρώνης μέσα στοὺς ἀγῶνες, στὶς μάχες καὶ στὶς σκληρὲς δοκιμασίες καὶ καθημερινὲς ταλαιπωρίες ἀπὸ «μετερίζι σὲ μετερίζι», ἐπαναλάμβανε: «Ἕλληνες στ' ἄρματα!... Καὶ ὁ Θεὸς εἶναι κοντὰ μας καὶ μᾶς βοηθάει, γιὰτὶ πολεμᾶμε γιὰ τὴν πίστη μας, γιὰ τὴν πατρίδα μας, γιὰ τὴν λευτεριά μας... Καὶ ὅταν ὁ δίκαιος Θεὸς μᾶς βοηθήσῃ, ποῖος ἐχθρὸς ἡμπορεῖ νὰ μᾶς κάνῃ καλά;...» Καὶ ὁ γενναῖος πυρπολιτῆς, ὁ Κωνσταντῖνος Κανάρης, μετὰ τὴν πνευματικὴ προετοιμασία, «μὴ δύναμις, διηγεῖται ὁ ἴδιος, μὲ ἄρπαξε ἀπὸ τὴν λιτανεῖαν πρὶν φύγουμε ἀπὸ τὰ Ψαρὰ γιὰ τὴν Χίο. Μὴ δύναμις θεϊκὴ μὲ γιγάντωσε...» Αὐτὴ ἡ θεϊκὴ δύναμη τοῦ ἔδωσε τὸ κουράγιον νὰ φθάσῃ μὲ τὸ πυρπολικὸ του τὴν τουρκικὴ ναυαρχίδα καὶ νὰ βάλῃ φωτιὰ στὸ μπουρλότο, χαρίζοντας περίλαμπρην νίκην στὸ ναυτικὸ μας.

Πρωτεργάτες τῆς Ἐπαναστάσεως, παλικάρια, πολεμάρχες καὶ λαὸς διακήρυτταν μὲ ἔργα καὶ λόγον, πῶς ἀγωνίζονταν, θυσιάζονταν καὶ μαρτυροῦσαν κάτω ἀπὸ τὴν πνοὴ τῆς Πίστεως στὸν Παντοδύναμο Θεό.

Καὶ ἄλλοι πολεμάρχες καὶ ἀπλοὶ ἀγωνιστῆς, ἀγωνίσθησαν, πάλεψαν, θυσιάσθησαν γιὰ νὰ χαρίσουν τὴν ἐλευθερίαν στὸ Γένος μας. Ἀγῶνες σκληροῦς, θυσίες καὶ προσφορὲς ἀνεκτίμητες, καταγράφει ἡ Ἱστορία μας στὰ χρόνια τῆς Ἐθνεγεροσύνης. Ἀγῶνες ποὺ κατέληξαν σὲ περίλαμπρην Νίκην.

Καὶ τὸ γένος τῶν Ἑλλήνων καλεῖται καὶ πάλιν σὲ νέους ἀγῶνες, ποὺ θὰ τοὺς προσφέρει μὲ δύναμιν, ἀποφασιστικὴν καὶ ἀνδρεία, ἂν ὁ καθένας μας, κάθε Ἑλληνας, ὅπου κι ἂν βρισκεται, κλείσῃ μέσα του ἓνα Εἰκοσιένα. Τὸ Εἰκοσιένα ποὺ ἦταν, εἶναι καὶ θὰ εἶναι ὁ μέγας παλμός, αὐτὴ ἡ θαυμαστὴ τόλμη τῶν ἐλεύθερων συνειδήσεων, ποὺ γι' αὐτὸ, ὅσα χρόνια κι ἂν περνᾶνε, τίποτα δὲν χάνει ἀπὸ τὴν δύναμιν καὶ τὴν ὁμορφίαν του.

Περίοδος μετανοίας

Ἡ περίοδος τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς μᾶς καλεῖ σὲ ριζικὴ μεταβολὴ καὶ ἀναθεώρηση τῶν σχέσεων μας μετὰ τὸν Πλάστη μας καὶ τοὺς συνανθρώπους μας. Τὸ Εὐαγγέλιο καὶ ἡ Ἐκκλησία μας ὀνομάζουν τὴν μεγάλη αὐτὴ ἀλλαγὴ μετάνοια.

Τὴν μετάνοια ὄχι σὰν κάτι στιγμιαῖο καὶ ἐφήμερο, ἀλλὰ σὰν κάτι διαρκὲς καὶ μόνιμο θέλει νὰ μᾶς παρακινήσει νὰ ζήσουμε ἡ Μ. Τεσσαρακοστή. Νὰ τὴν ζήσουμε βαθιά, προσωπικά, ὡς ὑπάρξεις ποὺ ἔχουν εὐθύνη ἐνώπιον τοῦ Κυρίου μας. Καὶ αὐτὸ μᾶς βοηθεῖ νὰ τὸ πετύχουμε μετὰ τὸν ὑπέροχο λειτουργικὸ της πλοῦτο. Οἱ ἕξι ἐβδομάδες ἀπὸ τὴν Καθαρὰ Δευτέρα ἕως τὸ Σάββατο τοῦ Λαζάρου ἀποτελοῦν ἕνα ἰδιαίτερο λατρευτικὸ κύκλο πλουσιότατο καὶ βαθιὰ κατανυκτικὸ. Στὸν κύκλο αὐτὸ ἐκφράζεται κατὰ τρόπο ἀπαράμιλλο τὸ πνεῦμα τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς, ἕνα πνεῦμα ἀληθινῆς μετάνοιας καὶ βασικῆς ἀλλαγῆς ζωῆς. Ποιὰ ὅμως εἶναι τὰ σπουδαιότερα στοιχεῖα του;

1. Ὁ Μ. Κανὼν τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου Κρήτης.

Μὲ τὸν Μ. Κανόνα, ποὺ ἀποτελεῖ ἀριστούργημα ἐκφράσεως τῆς μετανοούσης ψυχῆς, ἀρχίζει ἡ Καθαρὴ Ἑβδομάδα. Γραμμένος τὸν 7ο αἰῶνα ἀπὸ τὸν Ἅγιο Ἀνδρέα Κρήτης, ἕναν ἀπὸ τοὺς μεγαλύτερους ὑμνογράφους τῆς Ἐκκλησίας μας, παρουσιάζει μ' ἕναν τρόπο πολὺ δυνατὸ ὄλο τὸν πλοῦτο, ποὺ κρύβει ἡ λέξη μετάνοια. Ὁ ὑμνογράφος βυθίζει τὸ βλέμμα του στὴν ἱστορία τῆς σωτηρίας μας, ὅπως μᾶς τὴν ζωγραφίζει ἡ Παλαιὰ καὶ ἡ Καινὴ Διαθήκη. Παίρνει ἀπὸ ἐκεῖ εἰκόνες, ἐκφράσεις, γεγονότα καὶ τὰ παραλληλίζει μετὰ τὶς διάφορες καταστάσεις τῆς ἀμαρτωλῆς ψυχῆς. Κλαίει καὶ πονεῖ, διότι βλέπει πόσο μᾶς ἀγάπησε ὁ Θεὸς καὶ πόσο λίγο ἐμεῖς οἱ ἄνθρωποι ἀνταποκριθήκαμε στὴν ἀγάπη Του αὐτῆ. Πόσο ἀμαρτήσαμε.

«Πόθεν ἄρξομαι θρηνεῖν τὰς τοῦ ἀθλίου μου βίου πράξεις;»

«Ἡμαρτον ὑπὲρ πάντας ἀνθρώπους, μόνος ἡμάρτηκά Σοι».

Ἄλλὰ δὲν ἀπελπίζεται. Πιστεύει στὸ ἀμέτρητο ἔλεος τοῦ Κυρίου:

«Εἰ καὶ ἡμαρτον, Σωτήρ, ἀλλ' οἶδα ὅτι φιλόανθρωπος εἶ».

«Τὰ ἐκούσια Σωτήρ, καὶ τὰ ἀκούσια πταισμάτά μου, καὶ τὰ φανερά καὶ τὰ κρυπτά καὶ τὰ γνωστά καὶ τὰ ἄγνωστα πάντα, συγχωρήσας ὡς Θεός, ἰλάσθητι καὶ σῶσόν με».

«Σὺ εἶ ὁ γλυκὺς Ἰησοῦς, σὺ εἶ ὁ Πλαστοουργός μου, ἐν σοὶ Σωτήρ δικαιοθήσομαι».

Ὁ Μ. Κανὼν ψάλλεται τμηματικῶς στὶς τέσσερις πρῶτες ἡμέρες τῆς Καθαρῆς Ἑβδομάδας καὶ ὀλοκληρὸς στὸν ὄρθρο τῆς Πέμπτης τῆς Ε' Ἑβδομάδας τῶν Νηστειῶν.

2. Ἡ εὐχὴ τοῦ ἁγίου Ἐφραίμ τοῦ Σύρου.

Σύντομη προσευχή, ποὺ λέγεται καθημερινὰ στὶς ἀκολουθίες τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς. Διατυπώνει μὲ μιὰ θαυμαστὴ διαύγεια, τὰ οὐσιώδη χαρακτηριστικὰ τῆς ἀληθινῆς μετάνοιας: Τὸν πόθο ἐξαγιασμοῦ καὶ ἀνόδου πνευματικῆς καὶ τὴν διάθεση καλλιέργειας σχέσεων ἀγάπης μετὰ τοὺς ἀδελφούς μας.

Στὸ πρῶτο μέρος τῆς εὐχῆς ἱκετεύουμε τὸν Θεὸ νὰ μᾶς ἀπαλλάξει ἀπὸ τέσσερις σοβαρὲς ἀδυναμίες, ποὺ καταστρέφουν τὴν πνευματικὴ μας ζωὴ.

«Κύριε καὶ Δέσποτα τῆς ζωῆς μου, πνεῦμα ἀργίας, περιεργείας, φιλαρχίας καὶ ἀργολογίας μὴ μοι δῶς».

Στὸ δεύτερο Τὸν παρακαλοῦμε νὰ μᾶς χαρίσει τέσσερις ἀρετές:

«Πνεῦμα δὲ σωφροσύνης, ταπεινοφροσύνης, ὑπομονῆς καὶ ἀγάπης χάρισαί μοι τῷ σῶ δούλῳ».

Στὸ τρίτο Τοῦ ζητᾶμε τὴν χάρη νὰ μπορούμε νὰ βλέπουμε τὰ δικά μας ἐλαττώματα καὶ νὰ μὴν κατακρίνουμε τοὺς ἄλλους:

«Ναί, Κύριε Βασιλεῦ, δώρησαί μοι τοῦ ὁρᾶν τὰ ἐμὰ πταισμάτα καὶ μὴ κατακρίνειν τὸν ἀδελφόν μου, ὅτι εὐλογητὸς εἶ εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν»

Πόσο ωραῖο νὰ ἔχουμε συχνὰ στὴν καρδιά μας αὐτὴ τὴν τόσο ἐκφραστικὴ προσευχή!

3. Τὰ ἀναγνώσματα τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης.

Ἰδιαίτερο γνώρισμα τοῦ λειτουργικοῦ κύκλου τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς εἶναι καὶ ἡ χρησιμοποίηση πολλῶν ἀναγνωσμάτων ἀπὸ τὴν Π. Διαθήκη. Τρία κυρίως βιβλία διαβάζονται στὶς καθημερινὲς ἀκολουθίες: Ἡ Γένεσις, ὁ προφήτης Ἡσαΐας καὶ οἱ Παροιμίες Σολομῶντος. Ἐχουν διαλεχθεῖ εἰδικὰ ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία μας, διότι προάγουν τὸ πνεῦμα τῆς μετάνοιας. Ἡ Γένεσις μᾶς παρουσιάζει τὴν Δημιουργία, ἀλλὰ καὶ τὴ φρικτὴ ἱστορία τῆς πτώσεως τοῦ ἀνθρώπου. Θέλει νὰ μᾶς κάνει νὰ αισθανθοῦμε τὸ μέγεθος τοῦ κακοῦ, ποὺ λέγεται ἀμαρτία, ἀλλὰ ταυτόχρονα νὰ φυτέψει μέσα μας τὴν ἐλπίδα, διότι ἤδη ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμὴ ὁ Θεὸς ὑπόσχεταί τὴν σωτηρία. Οἱ Παροιμίες μᾶς διδάσκουν τὴν σοφία τοῦ Θεοῦ, ὅπως ἀποκαλύπτεται στὸν ἄνθρωπο, γιὰ νὰ τὸν ὀδηγήσει σὲ μιὰ νέα ζωὴ. Ὁ Ἡσαΐας, τέλος, εἶναι ὁ προφήτης ποὺ μίλησε μετὰ τόσο πάθος γιὰ τὴν μετάνοια καὶ ἐπιστροφὴ στὸν Θεό: «**Λούσασθε, καθαροὶ γίνεσθε, ἀφέλετε τὰς πονηρίας ἀπὸ τῶν ψυχῶν ὑμῶν... Μάθετε καλὸν ποιεῖν...**». Μόνο μὲ μιὰ τέτοια μετάνοια, μᾶς εἶπε, θὰ μπορούσαμε νὰ γευθοῦμε τὴν λύτρωση, τὴν ὁποία μετὰ τόση δύναμη ὀραματίσθηκε.

Ὁ λειτουργικὸς ὅμως κύκλος τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς περιέχει καὶ ἄλλα στοιχεῖα. Θὰ τὰ δοῦμε στὸ προσεχῶς.

«Τῆ ἐλευθερία οὖν, ἧ Χριστὸς ἡμᾶς ἠλευθέρωσε»

Κάθε φορά που φθάνουμε στην 25 Μαρτίου «μπρὸς σ' αὐτὴ τὴν αἰώνια κορυφὴ» -γιὰ νὰ χρησιμοποιήσουμε μιὰ ἔκφραση τοῦ Σολωμοῦ- συνειδητοποιοῦμε ἓνα θαῦμα ποὺ τὸ ἠθικὸ του μέγεθος ἀρμόζει νὰ δεσπάζει ἀδιάκοπα στὴν ἑλληνικὴ ζωὴ.

Ἐφθασε τὸ Γένος στὴν εἰκοστὴ πέμπτη Μαρτίου 1821 ἀφοῦ πέρασε τετρακόσια χρόνια πόνου καὶ μεγαλείου. Τὰ σπιτία ἦταν χαλασμένα, οἱ οἰκογένειες σκορπισμένες, οἱ ἄνθρωποι βασανισμένοι. Ὅλο καὶ περισσότερο ἡ Ἑλλάδα βυθιζόταν μέσα στὸ σκοτάδι, στὸ θάνατο ποὺ ἀνέμενε τοὺς σκλάβους σὲ κάθε στιγμή τῆς ζωῆς τους.

Κι ὅμως τετρακόσια χρόνια ἐπέζησε τὸ Γένος χάρη στὴ χριστιανικὴ πίστη, ποὺ τὸ θέρμαινε καὶ τὸ συντηροῦσε. Ἱερεῖς καὶ λαϊκοί, λόγιοι καὶ ἱεραπόστολοι, ἅγιες καὶ πνευματικὲς μορφές, στρατιὰ ὀλόκληρη ἀπὸ γνωστούς καὶ ἄγνωστους ἥρωες, στάθηκαν προδρομικὲς μορφές τῆς Ἐπανάστασεως. Ὁ Ἡλίας Μηνιάτης καὶ ὁ Εὐγένιος Βούλγαρις, ὁ Θεοτόκης καὶ ὁ Ρήγας Βελεστινλῆς καὶ πάνω ἀπ' ὅλους ὁ Κοσμάς ὁ Αἰτωλὸς ἔσπειραν τὸ σπόρο τῆς ἐλευθερίας στὶς ψυχὲς τῶν σκλάβων. Οἱ διδασκὰς τους, ἡ ζωὴ τους καὶ ὁ μαρτυρικὸς θάνατος μερικῶν ἦταν οἱ πνευματικὲς ἐστίες, ποὺ φώτισαν τὸν νοῦ καὶ θέρμαναν τὶς καρδιὲς τοῦ σκλαβωμένου Γένους.

Τὸ συναξάρι τῆς σκλαβωμένης φυλῆς μ' αὐτὰ τὰ λόγια δίνει τὴν εἰκόνα τοῦ Ἁγίου Κοσμά:

«Ἡμέρα Τρίτη, ἦλθεν εἰς ἀσκητῆς, καλούμενος Κοσμάς ἱερομόναχος καὶ ἐδίδαξε ἡμέρας τρεῖς ἐν Βερατιῷ. Τὴ διδασκὴ δὲ ἔβγανε, ἀναβαίνων ἐπὶ σκαμνίου, καὶ ἐδίδαξεν ὅλον τὸν κόσμον. Καὶ μετὰ δεύτερο χρόνο, πάλιν ἦλθεν εἰς Μουζάκιον καὶ ἔφθασεν εἰς τὸ χωρίον Καλικούδασι καὶ τὸν ἔπνιξαν μὲ σκοινὶ καὶ τὸν ἔριξαν εἰς τὸν ποταμὸ καὶ τὸν ἔβγαλαν καὶ τὸν ἐνταφίασαν εἰς τὸ ρηθὲν χωρίον. Καὶ γράφω τὴν ἡμέραν, ὅπου τὸν ἐσκότωσαν: 24 Αὐγούστου 1779, ἡμέρα Σάββατο».

Χωρὶς τὴν τόσο στενὴ γνωριμία μὲ τὸν πόνο οὔτε ὁ ἄνθρωπος οὔτε ἓνας λαὸς ὠριμάζουν πνευματικά, ὥστε νὰ μποροῦν νὰ προχωρήσουν σὲ μεγάλες ἀποφάσεις. Καὶ ἔκφραση πνευματικῆς ὠριμότητος εἶναι νὰ νιώσει ὁ ἄνθρωπος ἢ τὸ ἔθνος, πὼς ἱερὸ ἀγαθὸ εἶναι ἡ ἐλευθερία καὶ νὰ φουντώσει στὰ σπλάχνα του ἡ λαχτάρια γι' αὐτήν. Μὰ ὁ πόθος τῆς ἐλευθερίας δὲν φουντώνει, ὅταν δὲν συνδυάζεται, δὲν σφικτοπλέκεται μὲ τὴ θεία ἐλευθερία: τὴν πνευματικὴ «ἧ Χριστὸς ἡμᾶς ἠλευθέρωσε». Αὐτὸ τὸ σφικτοδέσιμο, ποὺ βάσταξε τετρακόσια χρόνια,

χάρισε στὶς 25 Μαρτίου τὸ θαῦμα.

Ἡ ἑλληνικὴ Ἐπανάσταση ἀποφασίσθηκε καὶ πραγματοποιήθηκε χωρὶς καμιὰ ἀπ' ἔξω βοήθεια, ἀλλ' ἀντίθετα κάτω ἀπὸ γενικὸ ἐξωτερικὸ κατατρεγμὸ, μὲ μόνο ἐφόδιο καὶ ὄπλο τὴν πίστη τῶν ἀγωνιστῶν στὸν Χριστὸ καὶ τὴ λαχτάρια γιὰ ἐλευθερία. Μ' αὐτὰ τὰ ἐφόδια τὸ Γένος ξεσπκώθηκε κι ἄδραξε τὰ ὄπλα, γιὰ νὰ λυτρωθεῖ ἀπὸ τὴν τυραννία. Γι' αὐτὸ ἡ ἐπανάσταση τοῦ '21 εἶναι καθαρὰ πνευματικὴ καὶ ξεπέρασε τὰ ὄρια τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου καὶ γίνηκε προσφορὰ σ' ὅλη τὴν ἀνθρωπότητα. Ὁ ἀγωνιστὴς τοῦ 21 εἶχε βαθεῖα μέσα του ριζωμένη τὴν ἰδέα, πὼς κάτι μεγάλο καὶ μοναδικὸ συντελεῖται στὸν κόσμον καὶ πὼς αὐτὸς εἶναι ἀπὸ Θεοῦ

προορισμένος νὰ τὸ κάνει.

Ἔτσι κάθε φορά που βρισκόμαστε μπρὸς στὴ μνήμη τοῦ 1821 καμαρώνουμε τοὺς πατέρες μας γιὰ τοὺς ἡρωισμούς τους, τὶς ἐξάρσεις, τὶς χίλιες ὁμορφιές, ἠθικὲς καὶ ψυχικὲς. Θαυμάζουμε τὴν ἀντοχή τους, τὴν ἀκτινοβολία τους, τὴν πίστη τους, τὴν αὐτοθυσία τους.

Τὴν αὐγὴ τῆς ἡρωικῆς ἐξόδου τοῦ Μεσολογγίου οἱ «ἐλεύθεροι πολιορκημένοι» φωνάζουν:

—Καλὴ ψυχὴ, παιδιά!

—Νὰ ζεῖ τὸ Μεσολόγγι!

Καὶ οἱ τελευταῖες φράσεις τοῦ ἐπισκόπου Ρωγῶν Ἰωσήφ ἦταν:

Ὁ Κύριος «ἀποθανόντας ἡμᾶς ὑπὲρ τῶν αὐτοῦ νόμων, εἰς αἰώνιον ἀναβίωσιν ζωῆς ἡμᾶς ἀναστήσει» (Β' Μακκαβαίων ζ' 9).

Τὸ πνεῦμα τῆς πίστεως κυριάρχησε. Σφράγισε τὸ 1821. Καὶ ἔδιωξε τὸ σκοτάδι. Πάντα ἡ πίστη νικᾷ. Τὸ φῶς διώχνει τὸ σκοτάδι.

Ὅταν ὁ Γέρος τοῦ Μωρητῆ βρέθηκε στὴν Παναγιὰ στὸ Χρυσοβίτσι προσευχήθηκε:

—Παναγιὰ μου, (ἀνάβλυσε ἡ ἰκεσία ἀπὸ τὰ βᾶθη τῆς καρδιᾶς του καὶ τὰ μάτια του δάκρυσαν). Παναγιὰ μου, βοήθησε καὶ τούτη τὴ φορά τοὺς Ἕλληνες νὰ ψυχωθοῦν.

Κι ὅταν σὲ λίγο ὁ ἐξάδελφός του Ἀντώνης Κολοκοτρώνης τοῦ εἶπε:

—Κανεῖς δὲν εἶναι στὴν Πιάνα, οὔτε στὴν Ἀλωνίσταινα. Εἶναι ὅλοι φευγάτοι.

—Ἄς μὴν εἶναι κανεῖς, ἀποκρίθηκε ὁ Γέρος. Ὁ τόπος σὲ λίγο θὰ γιομίσει παλικάρια. Ὁ Θεός, πρόσθεσε μὲ φωνὴ βροντερή, ὑπέγραψε τὴ λευτεριά τῆς Ἑλλάδος καὶ δὲν θὰ πάρει πίσω τὴν ὑπογραφή του.

Καὶ πραγματικὰ δὲν τὴν ἀνακάλεσε!

«Ἀδελφοί, βρῶμα ἡμᾶς οὐ παρίστησι τῷ Θεῷ· οὔτε γὰρ ἐάν φάγωμεν περισσεύομεν, οὔτε ἐάν μὴ φάγωμεν ὑστερούμεθα. Βλέπετε δὲ μήπως ἡ ἐξουσία ὑμῶν αὕτη πρόσκομμα γένηται τοῖς ἀσθενοῦσιν. Ἐάν γάρ τις ἴδῃ σε, τὸν ἔχοντα γνῶσιν, ἐν εἰδωλείῳ κατακείμενον, οὐχὶ ἡ συνείδησις αὐτοῦ ἀσθενοῦς ὄντος οἰκοδομηθήσεται εἰς τὸ τὰ εἰδωλόθута ἐσθίειν; Καὶ ἀπολεῖται ὁ ἀσθενῶν ἀδελφὸς ἐπὶ τῇ σῆ γνώσει, δι' ὃν Χριστὸς ἀπέθανεν. Οὕτω δὲ ἀμαρτάνοντες

ΚΥΡΙΑΚΗ 7 ΜΑΡΤΙΟΥ
ΤΗΣ ΑΠΟΚΡΕΩ
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Α΄ Κορ. ν' 8-θ' 2
ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Ματθ. κε' 31-46

εἰς τοὺς ἀδελφούς καὶ τύπτοντες αὐτῶν τὴν συνείδησιν ἀσθενοῦσαν εἰς Χριστὸν ἀμαρτάνετε. Διόπερ εἰ βρῶμα

σκανδαλίζει τὸν ἀδελφόν μου, οὐ μὴ φάγω κρέα εἰς τὸν αἰῶνα, ἵνα μὴ τὸν ἀδελφόν μου σκανδαλίσω. Οὐκ εἰμι ἀπόστολος; οὐκ εἰμι ἐλεύθερος; οὐχὶ Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν Κύριον ἡμῶν ἐώρακα; οὐ τὸν ἔργον μου ὑμεῖς ἐστε ἐν Κυρίῳ; Εἰ ἄλλοις οὐκ εἰμι ἀπόστολος, ἀλλὰ γε ὑμῖν εἰμί· ἡ γὰρ σφραγὶς τῆς ἐμῆς ἀποστολῆς ὑμεῖς ἐστε ἐν Κυρίῳ».

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ Ο, ΤΙ ΠΙΟ ΠΟΛΥΤΙΜΟ

«Καὶ ἀπολεῖται ὁ ἀσθενῶν ἀδελφὸς ἐπὶ τῇ σῆ γνώσει, δι' ὃν Χριστὸς ἀπέθανεν».

Στὴν ἐποχή μας πολλὰ πράγματα ἔγιναν πολύτιμα: Τὸ χρῆμα, ἡ ἄνετη ζωὴ, οἱ ὑλικὲς ἀπολαύσεις, ἡ ἐπιστήμη. Αὐτὰ θεωροῦν πολύτιμα. Κι ὅμως λησμονοῦν τὸ πιὸ πολύτιμο: τὸν ἄνθρωπο! Εἶναι γι' αὐτοὺς «ἀντικείμενο ἄνευ ἀξίας». Ἐνα νούμερο. Κι' ἐδῶ βρίσκεται ἡ μεγάλη τους πλάνη. Γιατὶ ὁ ἄνθρωπος, μὲ τὴν ἐλεύθερη προσωπικότητά του, τὸν αἰώνιο προορισμό του, εἶναι ὅ,τι πιὸ πολύτιμο ὑπάρχει στὸν κόσμον αὐτό. Αὐτὸ τὸ σάλπισμα ἀκούγεται ἀπὸ τὸ σημερινὸ ἀποστολικὸ ἀνάγνωσμα.

Η ΑΝΕΚΤΙΜΗΤΗ ΑΞΙΑ ΤΟΥ

Στὴν ἀρχαία Ἐκκλησία τῆς Κορίνθου εἶχε παρουσιαστῆ ἓνα ζήτημα: Ἐπιτρέπεται στοὺς Χριστιανούς νὰ τρῶνε κρέας ἀπὸ ζῶα, ποὺ εἶχαν προσφερθεῖ θυσία σὲ εἰδωλολατρικὸς θεούς; Πολλοὶ Χριστιανοὶ εἶχαν δώσει τὴν ὀρθὴ λύση. Βέβαια ἐπιτρέπεται. Γιατὶ τὰ εἰδωλα, στὰ ὁποῖα προσέφεραν οἱ εἰδωλολάτρες τὰ ζῶα σὰν θυσία, δὲν ἦταν πραγματικοὶ θεοί. Ἐνας εἶναι ὁ ἀληθινὸς Θεός. Ἐπομένως, τὰ ζῶα ποὺ εἶχαν προσφερθεῖ θυσία σὲ ἀνύπαρκτους θεούς, δὲν εἶχαν κανένα μολυσμό. Οἱ Χριστιανοὶ μπορούσαν ἄφοβα νὰ τρῶνε τὸ κρέας τους.

Ἐπὶ ἄλλοις ὅμως καὶ μερικοὶ Χριστιανοί, «ἀσθενεῖς ἀδελφοί», ποὺ δὲν μπορούσαν ἀκόμη νὰ τὸ καταλάβουν αὐτό. Τὸ νὰ τρῶνε ἀπὸ τὰ εἰδωλόθута τὸ θεωροῦσαν ἀμαρτία. Τί ἔπρεπε νὰ γίνῃ; Μὲ ποῖο κριτήριον ἔπρεπε νὰ ἀντιμετωπιστεῖ τὸ ζήτημα αὐτό; Ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἀπαντᾷ: Τὸ κριτήριον θὰ εἶναι ὁ ἄνθρωπος, «ὁ ἀσθενῶν ἀδελφός» καὶ ὄχι τὸ «βρῶμα», τὸ φαγητό. Τὸ νὰ φᾶμε ἢ ὄχι δὲν ἔχει καμιά πνευματικὴ σημασία. Ὁ ἀδελφός μας ὅμως ὁ Χριστιανὸς ἔχει πολύτιμη ἀξία. Γιατὶ γι' αὐτὸν καὶ τὴν σωτηρία του «ὁ Χριστὸς ἀπέθανεν». Αὐτός, ἐπομένως, γιὰ τὸν ὁποῖο ὁ Θεάνθρωπος Κύριος ἔχυσε τὸ πολύτιμο αἷμα του, πρέπει νὰ εἶναι καὶ γιὰ μᾶς πολύτιμος.

Τὸ συμπέρασμα αὐτὸ τοῦ ἀγίου Ἀποστόλου εἶναι βασικὸ καὶ βοηθᾷ στὴν ἀνακάλυψη τῆς ἀξίας τοῦ ἀνθρώπου. Εἶσαι πατέρας καὶ μητέρα; Σκεφθεῖτε πῶς τὸ πολυτιμότερο πράγμα, ποὺ ἔχετε στὸ σπίτι σας εἶναι τὰ παιδιὰ σας. Μὴ παρασύρεσθε ἀπὸ τὸ ὑλιστικὸ καὶ κοσμικὸ περιβάλλον. Τίποτε: Οὔτε τὸ

καλὸ φαγητὸ οὔτε τὰ ταξίδια οὔτε ἡ κοσμικὴ ζωὴ ἔχουν καμιά ἀξία μπρὸς στὰ παιδιὰ σας. Γιατὶ αὐτὰ εἶναι εἰκόνες τοῦ Θεοῦ, παιδιὰ τοῦ Θεοῦ. Ὁ Χριστὸς τὰ ἀγάπησε καὶ τὰ εὐλόγησε. Εἶναι κληρονόμοι τῆς βασιλείας του.

Ὁ ὑπάλληλός σου, ἡ βοηθός σου, ὁ ἐργάτης σου, ὁ φτωχὸς γείτονάς σου, ὁ ὁδοκαθαριστής σου δὲν εἶναι ἄνθρωποι «κατωτέρας» τάξεως. Δὲν ὑπάρχουν, ἄλλωστε, ἄνθρωποι «ἀνωτέρας» καὶ «κατωτέρας» τάξεως. Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι κλείνουν μέσα τους ἀθάνατη ψυχὴ. Ἐχουν προσωπικότητα καὶ ἀξιοπρέπεια. Ἐχουν αἰώνιο προορισμό. Δὲν μπορεῖς νὰ τοὺς περιφρονήσεις, νὰ τοὺς ἀγνοήσεις. Θὰ σεβαστεῖς ἀπόλυτα τὴν προσωπικότητά τους. Θὰ τοὺς τιμήσεις ὡς εἰκόνες τοῦ Θεοῦ. Θὰ τοὺς ἀγαπήσεις ὡς ἀδελφούς τοῦ Χριστοῦ. Ὑπάρχει πιὸ πολύτιμο πράγμα στὸν κόσμον ἀπὸ τοὺς ἀδελφούς τοῦ Χριστοῦ;

ΤΟΥ ΑΞΙΖΕΙ ΚΑΘΕ ΘΥΣΙΑ

Μάλιστα. Ὁ ἄνθρωπος ἔχει ἀνεκτίμητη ἀξία. Ἐκεῖνος ὅμως, ποὺ θὰ κάνει τὴν ἀναγνώριση αὐτῆ, πρέπει νὰ προχωρήσει καὶ σὲ κάτι ἄλλο. Νὰ μὴ διστάσει νὰ θυσιάσει κάτι ἀπὸ τὸν ἑαυτό του, προκειμένου νὰ ὠφελήσῃ τὸν συνάνθρωπό του. Αὐτὸ ἀρχίζει νὰ ἀναπτύσσῃ στὴν συνέχεια ὁ θεῖος Ἀπόστολος. Παράδειγμα φέρνει τὸν ἑαυτό του. Ὡς Ἀπόστολος τοῦ Χριστοῦ εἶχε ἀσφαλῶς πολλὰ δικαιώματα. Τί ἔκανε ὅμως; Τὰ θυσίαζε ὅλα, γιὰ νὰ κερδίσει καὶ σώσει ὅσο τὸ δυνατόν περισσότερους ἀνθρώπους.

Αὐτὴ πρέπει νὰ εἶναι ἡ τακτικὴ τοῦ πιστοῦ Χριστιανοῦ. Ἐφ' ὅσον ὁ ἴδιος ὁ Κύριος Ἰησοῦς ἔχυσε τὸ τίμιον αἷμα του γιὰ τὴν ἀγάπη τοῦ ἀνθρώπου, ὀφείλει καὶ κάθε μαθητὴς Του νὰ ἀρνεῖται καὶ νὰ θυσιάζῃ κάτι ἀπὸ τὰ δικαιώματά του χάριν τῶν ἀδελφῶν του.

Στὸ παγκόσμιον δικαστήριον τῆς δευτέρας Παρουσίας ὁ θεῖος Κριτὴς διεκήρυξε: «Ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε». Τί ἄλλο θέλουμε, γιὰ νὰ καταλάβουμε, πῶς ὁ ἄνθρωπος εἶναι ὅ,τι πιὸ πολύτιμο ὑπάρχει στὸν κόσμον αὐτό;

« Ἀδελφοί, νῦν ἐγγύτερον ἡμῶν ἢ σωτηρία ἢ ὅτε ἐπιστεύσαμεν. Ἡ νύξ προέκοψεν, ἡ δὲ ἡμέρα ἤγγικεν.

Ἀποθώμεθα οὖν τὰ ἔργα τοῦ σκότους καὶ ἐνδυσώμεθα τὰ ὄπλα τοῦ φωτός. Ὡς ἐν ἡμέρᾳ εὐσχημόνως περιπατήσωμεν, μὴ κώμοις καὶ μέθαις, μὴ κοίταις καὶ ἀσελγείαις, μὴ ἔριδι καὶ ζήλῳ, ἀλλ' ἐνδύσασθε τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ τῆς σαρκὸς πρόνοιαν μὴ ποιεῖσθε εἰς ἐπιθυμίας. Τὸν δὲ ἀσθενοῦντα τῇ πίστει

ΚΥΡΙΑΚΗ 14 ΜΑΡΤΙΟΥ ΤΗΣ ΤΥΡΙΝΗΣ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Ρωμ. ιγ' 11-ιδ' 4
ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Ματθ. στ' 14-21

προσλαμβάνεσθε, μὴ εἰς διακρίσεις διαλογισμῶν. Ὅς μὲν πιστεύει φαγεῖν πάντα, ὁ δὲ ἀσθενῶν λάχανα ἐσθίει. Ὁ

ἐσθίων τὸν μὴ ἐσθιοντα μὴ ἐξουθενεῖτω, καὶ ὁ μὴ ἐσθίων τὸν ἐσθιοντα μὴ κρινέτω· ὁ Θεὸς γὰρ αὐτὸν προσελάβετο. Σὺ τίς εἶ ὁ κρίνων ἀλλότριον οἰκέτην; τῷ ἰδίῳ Κυρίῳ στήκει ἢ πίπτει, σταθήσεται δέ· δυνατὸς γὰρ ἐστὶν ὁ Θεὸς στῆσαι αὐτόν».

Η ΚΑΤΑΚΡΙΣΗ

«Μὴ κρινέτω».

Ἡ προτροπὴ αὐτὴ τοῦ ἀποστόλου Παύλου «**μὴ κρινέτω**» μᾶς φέρνει στὸ νοῦ τὴν ἄλλη παραγγελία τοῦ θείου Διδασκάλου, ποὺ ἔλεγε: «**Μὴ κρίνετε**». Καλὸ ὅμως εἶναι νὰ κάνουμε ἐξ ἀρχῆς μιὰ διευκρίνιση στὴν ἔννοια τῆς λέξεως, γιὰ νὰ μὴ θεωρηθεῖ αὐτὸς ὁ λόγος προσβλητικὸς γιὰ τὸν λογικὸ ἄνθρωπο. Ἄς θυμηθοῦμε λοιπὸν τὰ λόγια παλαιοῦ ἑρμηνευτῆ τῆς ἁγίας Γραφῆς ποὺ γράφει: «*Κρίσιν ἐνταῦθα τὴν κατάκρισιν νόησον*» (Ζιγαβνός). Ὡστε ὁ Ἀπόστολος τοῦ Θεοῦ μᾶς προτρέπει νὰ ἀποφεύγουμε τὴν κρίση ἐκείνη ποὺ εἶναι καὶ ἄδικη καὶ ἀσπλαχνη καὶ προέρχεται ἀπὸ ἐγωισμό. Γι' αὐτὴ τὴν κακολογία λοιπὸν κι ἐμεῖς σήμερα θὰ μιλήσουμε, ἀφοῦ ἀποτελεῖ παράβαση τοῦ θείου νόμου καὶ εἶναι μεγάλο κακό.

ΠΩΣ ΧΥΝΕΤΑΙ ΤΟ ΔΗΛΗΤΗΡΙΟ

Ὅπως ὅλα τὰ ἀμαρτήματα, ἔτσι καὶ τὸ ἀμάρτημα τῆς κακολογίας ἀρχίζει ἀπὸ τὴν ὥρα ποὺ βάζει ὁ ἄνθρωπος τὸ κακὸ στὸ νοῦ του. Ἀκόμη καὶ ἂν εἶναι ἀληθινὸ τὸ σφάλμα τοῦ ἀδελφοῦ μας καὶ ἂν τὰ ἴδια μας τὰ μάτια τὸ βεβαίωσαν, ἀφοῦ δὲν λυπηθήκαμε γιὰ τὸ ἀμάρτημά του, δείχνει πόσο κακὴ εἶναι ἡ ποιότητα τοῦ χαρακτῆρα μας. Ἡ ἀγάπη «**πάντα στέγει**», λέει ὁ Παῦλος. Ὅταν ὅμως λείπει ἀπὸ μέσα μας ὁ Θεὸς ποὺ εἶναι ἀγάπη, τότε ἀρχίζει τὸ σπερμολόγημα. Μόλις ἀνοίξει τὸ στόμα ὁ κακολόγος ἄνθρωπος, ἀρχίζει νὰ πέφτει τὸ δηλητήριο σταγόνα, σταγόνα. «*Λένε!... ἄκουσα!... Τί κρίμα!... Τὰ μάθατε; κλπ*». Ἐπειτα ὁ τόνος τῆς φωνῆς, οἱ χειρονομίες, τὸ ὕψωμα τῶν ὠμων ἢ τὸ ἀτάραχο μειδίαμα, ποὺ συνοδεύουν αὐτὴ τὴν κακολογία, συμπληρώνουν τὰ ὑπονοούμενα καὶ χρωματίζουν τὴν λάσπη ποὺ ἐκτοξεύτηκε. Μετὰ σᾶς ὀρκίζουν κιόλας νὰ μὴν πεῖτε τίποτα. Καὶ ὅπως σημειώνει ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος: «*Μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ φανερώνουν ὅτι ἔκαμαν κάτι ἄξιο κατηγορίας. Γιατὶ ἀφοῦ παρακαλεῖς ἐκεῖνον νὰ μὴν τὸ πεῖ σὲ ἄλλον κανένα, πολὺ περισσότερο ἔπρεπε σὺ πρωτύτερα νὰ μὴν τοῦ τὸ εἶχες πεῖ*». Ἐδῶ παρατηροῦμε ὅτι τὸ δηλητήριο εἶναι συνδυασμένο μὲ τὴν κακολογία καὶ ἡ κακολογία εἶναι συνδυασμένη μὲ τὴν ἀνανδρία. Ὁ σπερμολόγος ροκανίζει τὶς ρίζες τοῦ ψηλοῦ δέντρου δειλὰ-δειλὰ, ἀφοῦ ἀλλιῶς δὲν μπορεῖ νὰ τὸ ρίξει κάτω. Βλέπετε κάνει τὸ

κακούργημά του μὲ πονηρία καὶ θρασύτητα, μὲ πανουργία καὶ εὐτέλεια. Ἔτσι τὸ ἀμάρτημα αὐτὸ τῆς κακολογίας, τὶς περισσότερες φορές δὲν τὸ πιάνει ὁ ποινικὸς νόμος, δὲν μπορεῖ ὅμως νὰ ξεφύγει τὸν ἠθικὸ καταλογισμό.

Ο ΚΡΙΤΗΣ ΚΑΙ Ο ΚΑΤΑΚΡΙΤΗΣ

Τὸ πρῶτο ποὺ θὰ πεῖ ὁ Θεὸς στὸν ἄνθρωπο ποὺ κατακρίνει εἶναι: «**Σὺ τίς εἶ ὁ κρίνων ἀλλότριον οἰκέτην;**» Ποιὸς εἶσαι σὺ ἄνθρωπε, ποὺ γίνεσαι ἐπιτιμητὴς αὐστηρὸς καὶ βλοσυρὸς δικαστῆς τοῦ ξένου δούλου; Ὑφαρπάζεις δικαιώματα ποὺ ἀνήκουν στὸν μόνο Κριτὴ τοῦ κόσμου; Εἶσαι ὅμως ἀρμόδιος γιὰ νὰ κάνεις ἓνα τέτοιο ἔργο;

Πράγματι, μόνον ὁ Θεὸς εἶναι ἐκεῖνος ποὺ ἐρευνᾷ τὰ βάθη τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἐπομένως μπορεῖ νὰ βγάλει τὴν δίκαιη κρίση. Ἐμεῖς οἱ ἄνθρωποι κρίνουμε «**κατ' ὄψιν**», ἐξωτερικά, ὅ,τι εἶδαμε καὶ ὅ,τι ἀκούσαμε. Πόσες φορές ὅμως δὲν πέσαμε ἔξω; Κανεῖς λοιπὸν δὲν μᾶς ἔβαλε κριτὲς τῶν συνανθρώπων μας. Πολὺ περισσότερο ἐπικριτὲς τους καὶ τιμητὲς τους. Ἔργο δικό μας εἶναι νὰ βοηθήσουμε αὐτόν, ποὺ δὲν βαδίζει τὸν ἴδιο δρόμο, νὰ ἀνοίξει τὰ μάτια τῆς ψυχῆς του καὶ νὰ ἀντιληφθεῖ τὴν ἀλήθεια καὶ τὸ Φῶς τὸ ἀληθινό. Δὲν ἔχουμε ὅμως τὸ δικαίωμα νὰ διαλαλήσουμε τὴν ἀμαρτωλότητά του. Ἡ κακολογία μας τὸν κάνει χειρότερο. Τὸ κουτσομπολιὸ γκρεμίζει τὸν κακό, τὸν παρεκτρέπομένο, τὸν κάνει χειρότερο. «*Ἐμένα μὲ πῆρε πὰ τὸ ποτάμι*» λέει ἀπελπισμένος ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος, ποὺ διασύρεται. Ἔτσι σκληρύνεται περισσότερο, ἐπιταχύνεται ὁ ψυχικὸς θάνατος τοῦ ἀδελφοῦ «**ὕπερ οὗ Χριστὸς ἀπέθανε**». Αὐτὸ ὅμως μᾶς δημιουργεῖ εὐθύνη. Ἐπισύρει τὴν ὀργὴν τοῦ Θεοῦ.

Τὸ ἀμάρτημα τῆς κατακρίσεως εἶναι σοβαρότατο. Μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ δείχνουμε ὅτι στερούμαστε καὶ στοιχειώδους ἀγάπης ἀπέναντι τῶν ἀδελφῶν μας. Ἡ κατάκριση μᾶς ἀποξενώνει ἀπὸ τὸν Θεό. Ὁ ἄνθρωπος ποὺ κακολογεῖ τοὺς ἄλλους, ποὺ κατακρίνει καὶ εἶναι δικαστῆς τῶν πάντων, δημιουργεῖ σοβαρὰ ζητήματα στοὺς συνανθρώπους του. Προκαλεῖ οἰκογενειακὰ δράματα. Κηλιδώνει ὑπολήψεις, τραυματίζει, πληγώνει ψυχές. Ἀναστάτωση καὶ ἐξέγερση δημιουργεῖ ὅπου κι ἂν βρεθεῖ. Φαρμακώνει τὴν ζωὴ τῶν ἀδελφῶν του.

ΔΙΑΛΟΓΟΣ με τούς ἀναγνώστες μας

Ίσότητα για όλους τούς ἀνθρώπους

«Εποχή τῆς παγκοσμιοποίησης, τῶν ἀνθρώπινων δικαιωμάτων, τοῦ σεβασμοῦ στοῦ παιδί... Καί τὸ ἀποτέλεσμα; Τὸ βλέπουμε καί τὸ ζοῦμε σὲ διεθνὲς ἐπίπεδο. Ἡ ὑπανάπτυξη, ἡ κοινωνικὴ ἀδικία, ἡ περιθωριοποίηση ἑκατοντάδων ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων, ἡ ἀνθρώπινη δυστυχία, δὲν ἀνήκουν σ' ἓνα μακρινὸ παρελθόν. Διεθνεῖς Ἐκθέσεις ἀναφέρουν, ὅτι σχεδὸν ὁ μισὸς πληθυσμὸς τῆς γῆς ζῆ κάτω ἀπὸ συνθηκὲς στέρησης καὶ φτώχειας, ἑκατομμύρια παιδιά σὲ ὅλο τὸν κόσμον κινδυνεύουν νὰ πεθάνουν ἢ νὰ τυφλωθοῦν ἀπὸ ἔλλειψη βιταμίνης Α. Καὶ ἡ αἰτία; Ἡ λύση; Ὅλα ὑποκρισία καὶ ἐμπαιγμός;...»

Πράγματι, μακρὸς καὶ ἀπογοητευτικὸς ὁ κατὰ-λογος τῆς δυστυχίας καὶ δὲν σταματᾷ ὡς ἐδῶ. Ποῦ εἶναι, λοιπόν, ἡ πολυδιαφημισμένη ἰσότητα, τὰ ἴσα δικαιώματα, ἡ κατάργηση τῶν κοινωνικῶν καὶ φυλετικῶν διακρίσεων, ἡ συμμετοχὴ ὅλων στὰ ἀγαθὰ τῆς γῆς, ἡ ἀλληλεγγύη τῶν λαῶν; Ἀνέφικτη ἡ ἰσότητα; Ἀνέφικτη μᾶς φωνάζει ἡ σκληρὴ πραγματικότητα. Ἀνέφικτη ἀπὸ τὰ πιὸ μικρὰ ὡς τὰ πιὸ μεγάλα κοινωνικὰ προβλήματα.

Καὶ ὅμως ἡ ἰσότητα δὲν εἶναι ὄνειρο. Δὲν εἶναι οὐτοπία. Δὲν εἶναι ἐξωπραγματικὴ ἐπιδίωξη. Εἶναι καὶ μπορεῖ νὰ γίνῃ ψηλαφητὴ πραγματικότητα. Καὶ μάλιστα στὴν πιὸ τέλεια μορφή. Τὴν πέτυχε ἡ πρώτη Ἐκκλησία, χωρὶς συνθηματολογίες καὶ ἰδεολογικοὺς ἀγῶνες, ἀλλὰ μόνο μετὰ τὴν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ. Τότε ποῦ **«τοῦ πλήθους τῶν πιστευσάντων ἦν ἡ καρδιά καὶ ἡ ψυχὴ μία, καὶ οὐδὲ εἷς τι τῶν ὑπαρχόντων αὐτῶ ἔλεγεν ἴδιον εἶναι, ἀλλ' ἦν αὐτοῖς ἅπαντα κοινά...»** (Πράξ. δ' 32,34).

Αὐτὴ ἡ ἰσότητα δὲν κυματίζει στὸ κενό. Τὰ θεμέλιά της εἶναι πνευματικά. Στηρίζεται στὴν κοινὴ πίστη στὸν Σωτῆρα Χριστὸ ποῦ μᾶς ἀναδεικνύει παιδιά τοῦ Θεοῦ, ἐνωμένα μετὰ τὴν ἀδελφοποιητικὴ ἀγάπη Του. Ἀνυπέρβλητη καὶ ἡ διακήρυξη τοῦ ἀποστόλου Παύλου γιὰ τὴν ἴση ἀξία ὅλων τῶν ἀνθρώπων: **«Πάντες υἱοὶ Θεοῦ ἐστε διὰ τῆς πίστεως ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· ὅσοι γὰρ εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐνεδύσασθε. Οὐκ ἐνὶ Ἰουδαῖος οὐδὲ Ἕλληνας, οὐκ ἐνὶ δοῦλος οὐδὲ ἐλεύθερος, οὐκ ἐνὶ ἄρσεν καὶ θῆλυ· πάντες γὰρ ὑμεῖς εἷς ἐστε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ»** (Γαλ. γ' 26-28). Μετὰ τὴν πίστη στὸν Χριστὸ δημιουργεῖται νέα τάξη πραγμάτων, ὅπου δὲν ἔχουν θέση οἱ διαφορὲς καὶ ἀντιπαραθέσεις ἐθνικότητας, τάξεως, φύλου. Ὅλοι εἶναι παιδιά τοῦ ἴδιου Πατέρα, τοῦ Θεοῦ καὶ ἀδελφοὶ μεταξύ τους.

Αὐτὴ εἶναι ἡ μεγαλειώδης τοποθέτηση ποῦ κάνει ὁ Χριστιανισμός. Ὅλοι οἱ ἀνθρώποι εἶναι ἴσοι στὰ μάτια τοῦ Θεοῦ. Σὲ ὅλους προσφέρει τὴν ἴδια

ἀτίμητη ψυχὴ. Ἐφόσον, λοιπόν, ὅλοι εἶναι προικισμένοι μετὰ αὐτὸ τὸ ἀσύγκριτο πλεονέκτημα, ὅλα τὰ ἄλλα δὲν ἔχουν καμιά οὐσιαστικὴ ἀξία. Τὴν ἀλήθεια αὐτὴ διακήρυττε ἐμπράκτως σὲ ὅλη τὴ γῆν πορεία τοῦ ὁ Κύριος. **«Διῆλθεν εὐεργετῶν καὶ ἰώμενος πάντας...»** (Πράξ. ι' 38) Γιὰ ὅλους σταυρώθηκε καὶ πρόσφερε τὴ λυτρωτικὴ θυσία. Πάνω στὸν Σταυρὸ δὲν περιφρονεῖ οὔτε ἓνα ληστὴ ποῦ πέρασε μιὰ ὀλόκληρη ζωὴ στὴν παρανομία. Καὶ μετὰ τὸν τρόπο αὐτὸ διακηρύττει, ὅτι ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ δὲν εἶναι γιὰ τοὺς λίγους, γιὰ τοὺς προνομιούχους. Εἶναι γιὰ ὅλους. Καὶ ἀφοῦ ὁ οὐρανὸς εἶναι γιὰ ὅλους καὶ ἡ γῆ μετὰ τὰ ἀγαθὰ της πρέπει νὰ εἶναι γιὰ ὅλους. Ἐφόσον στὸ μεγάλο Δεῖπνο τῆς οὐράνιας χαρᾶς καλοῦνται ὅλοι οἱ ἀνθρώποι νὰ μετάσχουν, κανένας δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἀποκλείει τοὺς συνανθρώπους του ἀπὸ τὸ γῆινο τραπέζι.

Καὶ αὐτὸ ἀποτελεῖ βασικὴ ἀρχὴ τοῦ Χριστιανισμοῦ. Μετὰ τὸ ἅγιο Βάπτισμα ὅλοι οἱ ἀνθρώποι γίνονται μέλη τοῦ μυστικοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ ποῦ εἶναι ἡ Ἐκκλησία καὶ πολιτογραφοῦνται στὴν βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Ὅλοι μποροῦν νὰ τρέφονται μετὰ τὸν Ἄρτο τῆς ζωῆς. Ὅλοι μποροῦν νὰ λατρεύουν τὸν Θεό, νὰ τὸν ὀνομάζουν Πατέρα καὶ νὰ δέχονται τὰ δῶρα τῆς ἀγάπης Του. Τὰ ἀγιαστικὰ μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας δὲν εἶναι προνόμιο τῶν ὀλίγων. Ὅλοι χωρὶς διάκριση μετέχουν σὲ αὐτὰ καὶ στὴν θεία λατρεία. Ποιὰ ἡ σημασία τους; Τὴν ἀδελφοποιητικὴ ἐπίδραση τῆς λατρείας τοῦ Θεοῦ, γιὰ τὴν κατάργηση τῶν διακρίσεων καὶ τὴν ἀληθινὴ ἰσότητα, ὁμολογοῦσε καὶ ὁ ἀρνητὴς Ρενάν. Σ' αὐτὴν ἔβλεπε, ὅχι ἀπλῶς τὴν σμίκρυνση τῶν κοινωνικῶν ἀποστάσεων, ἀλλὰ αὐτὴ τὴν κατάργηση τῆς τόσο καταπιεστικῆς τότε δουλείας.

«Οἱ ἐκκλησιαστικὲς συνάξεις, ἔγραφε, αὐτὲς καὶ μόνον, ἀρκοῦσαν νὰ καταστρέψουν τὸν σκληρὸ θεσμό τῆς δουλείας. Ἡ ἀρχαιότητα εἶχε κατορθώσει νὰ διατηρήσει τὴν δουλεία, ἀποκλείοντας τοὺς σκλάβους ἀπὸ τὴς θρησκευτικὲς τελετές. Ἄν πρόσφεραν καὶ αὐτοὶ θυσίες μαζί με τοὺς κυρίους τους, θὰ εἶχαν ἀνορθωθεῖ ἠθικῶς. Ἡ ἀναστροφή στὴν Ἐκκλησία ἦταν τὸ πιὸ τέλειο μάθημα θρησκευτικῆς ἰσότητος. Τί νὰ πεῖ κανεὶς γιὰ τὴν Εὐχαριστία καὶ γιὰ τὸ μαρτύριο ποῦ ὑφίσταντο ἀπὸ κοινοῦ! Ἀπὸ τὴ στιγμή ποῦ ὁ σκλάβος ἔχει τὴν ἴδια θρησκεία μετὰ τὸν κύριό του καὶ προσεύχεται μέσα στὸν ἴδιο ναὸ μαζί του, ἡ σκλαβιά βρίσκεται πολὺ κοντὰ στὸ τέλος της.»

Ἡ σκλαβιά ὅμως τῆς φτώχειας, τῆς ἀνέχειας, τῶν στέρησης, δὲν βρίσκεται κοντὰ στὸ τέλος της. Γιατί; Γιατὶ οἱ ἀνθρώποι, τυφλωμένοι ἀπὸ τὸν ἀτομισμὸ τους, δὲν θέλουν νὰ δοῦν στὰ πρόσωπα τῶν «ἐλαχίστων» συνανθρώπων τους τὴν εἰκόνα τοῦ Θεοῦ, τὸν ἴδιο τὸν Χριστό. Μόνο μιὰ τέτοια τοποθέτηση θὰ ἔλυε τὸ ὀξύτατο αὐτὸ κοινωνικὸ πρόβλημα.

Ο ΙΕΡΟΣ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ ΤΟΝΙΖΕΙ:
Σὲ ἐκείνους ποὺ κρατοῦν κακία
Β΄

Ἄν σοῦ πῶ «νήστεψε», θὰ μοῦ προβάλεις πολλές φορές τὴ σωματικὴ σου ἀδυναμία. Ἄν σοῦ πῶ: «δῶσε στοὺς φτωχοὺς», θὰ μοῦ προφασιστεῖς τὰ βάρη τὰ οἰκογενειακά, τὴν οικονομικὴ σου στενότητα. Ἄν σοῦ πῶ: «σύχναζε σὲ κηρύγματα καὶ συναντήσεις θρησκευτικές», θὰ μοῦ προβάλεις τὶς ἐπαγγελματικές σου ὑποχρεώσεις, τὶς τόσες βιοτικὲς φροντίδες. Ἄν σοῦ πῶ: «παρακολούθησε μὲ προσοχὴ τὸ κήρυγμα γιὰ νὰ νιώσεις τὴ δύναμη τῆς διδασκαλίας», θὰ προβάλεις τὴν ἔλλειψη πολλῆς μορφώσεως. Ἄν σοῦ πῶ «διόρθωσε τὸν γείτονά σου», ἀπαντᾷς πῶς δὲν ἀκούει αὐτός. Πολλὲς φορές ποὺ ἐπιχείρησα νὰ τοῦ μιλήσω, μὲ περιφρόνησε. Κρύες προφάσεις βέβαια ὅλα αὐτά. Ἄλλ' ὅμως ἔχεις ἐπὶ τέλους κάποια πρόφαση γι' αὐτὲς τὶς παραβάσεις. Ἄν ὅμως σοῦ πῶ: «ἄφησε τὸ μίσος», τί ἀπὸ ὅλα αὐτὰ μπορεῖς νὰ ἐπικαλεστεῖς; Οὔτε ἀδυναμία φυσικὰ σωματικὴ οὔτε φτώχεια οὔτε ἀμάθεια οὔτε μέριμνες καὶ φροντίδες οὔτε τίποτα ἄλλο ἔχεις νὰ προφασιστεῖς. Γι' αὐτὸ εἶναι καὶ ἀσυγχώρητη περισσότερο ἀπὸ ὅποιαδήποτε ἄλλη αὐτὴ σου ἡ ἁμαρτία.

Πῶς θὰ μπορέσεις νὰ ὑψώσεις τὰ χέρια σου στὸν οὐρανό; Πῶς θὰ κινήσεις τὴ γλῶσσα; Πῶς θὰ ζητήσεις συγγνώμη; Κι ἂν ἀκόμη θέλει ὁ Θεὸς νὰ ἀφήσει τὶς ἁμαρτίες σου, δὲν τὸν ἀφηνεῖς ἐσὺ ὁ ἴδιος, ὅταν δὲν συγχωρεῖς τὰ λάθη τοῦ συνδούλου σου (ἀδελφοῦ σου);

«Μά, εἶναι ὤμδος καὶ κυνικός, λές, ἄγριος καὶ θηριώδης. Θέλει τιμωρία κι ἐκδίκηση». Γι' αὐτὸ ἀκριβῶς συγχώρησέ τον. Ἀδικήθηκες; Ἄκουσες ἕνα σωρὸ συκοφαντίες καὶ λόγια πικρά; Ἐχασες τὰ πιὸ πολύτιμα πράγματα καὶ ζητᾷς νὰ δεῖς τὸν ἐχθρό σου νὰ τὰ πληρώνει, νὰ τὰ πληρώνει ἀκριβά; Καὶ σ' αὐτὴ τὴν περίπτωσι ἀκόμη, τὸ καλύτερο ποὺ ἔχεις νὰ κάνεις εἶναι νὰ συγχωρεῖς. Γιατὶ ἂν ἐσὺ ὁ ἴδιος ἀναλάβεις

νὰ ἐκδικηθεῖς, τότε ὁ Θεὸς δὲν θὰ ἀναλάβει τὴν τιμωρία, ἀφοῦ τὴν ἀνέλαβες ἐσὺ προσωπικά.

Πολλὲς φορές πολλοὶ πιστοί, ὅταν τοὺς παρατηρήσαμε γιατί, ἐνῶ τοὺς ἐξορκίζαμε νὰ συμφιλιωθοῦν μὲ τοὺς ἐχθρούς τους, ἦταν ἀνένδοτοι, αὐτὴ τὴ δικαιολογία πρόβαλλαν, ποὺ εἶναι ἀπλῶς ἐπικάλυμμα τῆς πονηρίας τους: «Δὲν θέλω νὰ συμφιλιωθῶ, γιὰ νὰ μὴν τὸν κάνω χειρότερο, γιὰ νὰ μὴν τὸν καταντήσω σκληρότερο, γιὰ νὰ μὴν μὲ περιφρονήσει κατόπιν περισσότερο». Καὶ προσθέτουν πῶς «πολλοὶ θεωροῦν ὅτι τὸ κάνω ἀπὸ ἀδυναμία χαρακτῆρος, ποὺ σπεύδω πρῶτος πρὸς συμφιλίωση καὶ δίνω πρῶτος τὸ χέρι στὸν ἐχθρό». Ὅλα αὐτὰ εἶναι κούφια λόγια! Γιατὶ ὁ ἀκοίμητος ὀφθαλμὸς γνωρίζει τὴ διάθεσή σου. Γι' αὐτὸ καθόλου νὰ μὴν λογαριάζεις τί θὰ πεῖ ὁ ἕνας καὶ ὁ ἄλλος, ὅταν πρόκειται νὰ κάνεις αὐτὸ ποὺ θέλει ὁ Κριτής, αὐτὸς ποὺ μιὰ μέρα θὰ σὲ δικάσει.

Ἐάν, καθὼς λές, φροντίζεις, γιὰ νὰ μὴν ἀποθρασυνθεῖ ἀπὸ τὴν ἐπιείκεια σου ὁ ἐχθρός σου, μάθε πῶς δὲν γίνεται χειρότερος μὲ αὐτὸν τὸν τρόπο, ἀλλὰ μᾶλλον ὅταν δὲν συμφιλιωθεῖς μαζί του. Καὶ ἂν ἀκόμη εἶναι ὁ ἀθλιότερος ὄλων, ἔστω καὶ ἂν δὲν τὸ ὁμολογεῖ, σιωπηρὰ πάντως θὰ παραδεχθεῖ τὴν ἀνωτερότητά σου καὶ στὸ βάθος τῆς συνειδήσεώς του θὰ σεβαστεῖ τὴν καλοσύνη καὶ τὴν πραότητα σου. Ἐὰν ὅμως παρ' ὅλα αὐτὰ κολακεύεται νὰ παραμένει ριζωμένος στὴν κακία του, θὰ ἔχει φοβερὸ τιμωρὸ τὸν Θεό. Καὶ γιὰ νὰ βεβαιωθεῖτε ὅτι καὶ ἂν ἀκόμη ἐμεῖς παρακαλέσουμε γιὰ τοὺς ἐχθρούς μας, γι' ὅσους μᾶς ἀδίκησαν, ὁ Θεὸς δὲν συγχωρεῖ, ὅταν πρόκειται νὰ γίνουν χειρότεροι ἀπὸ τὴ δική μας ἀνεξικακία, θὰ σᾶς πῶ μιὰ ἱστορία παλιά.

Κάποτε ἐπιτέθηκε μὲ λόγια πικρὰ ἐναντίον τοῦ Μωυσοῦ ἡ ἀδελφὴ του Μαριάμ. Τί ἔκανε σ' αὐτὴ τὴν περίπτωσι ὁ Θεός;

Ἐπέτρεψε νὰ γεμίσει μὲ λέπρα, ἂν καὶ κατὰ τὰ ἄλλα ἦταν σεμνὴ καὶ προσεκτικὴ. Ἐπειτα, ἐνῶ ὁ Μωυσοῦς, ὁ ἴδιος ὁ προσβεβλημένος, παρακαλοῦσε νὰ καταπαύσει τὴν ὀργὴ τοῦ Θεοῦ, δὲν ὑποχώρησε ὁ Θεός. Ἀλλὰ τί εἶπε: «Εἰ ἐμπτύων ἐνέπτυσσε ὁ πατὴρ αὐτῆς εἰς τὸ πρόσωπον, οὐκ ἂν ἀνετράπη; Μεινάτω ἔξω τῆς παρεμβολῆς ἑπτὰ ἡμέρας», ποὺ σημαίνει: Ἐὰν ἀκόμη εἶχε τὸν πατέρα της καὶ τῆς ἔλεγε, φύγε ἀπὸ μπροστά μου, δὲν θὰ ὑπέφερε τὸ μάλωμα αὐτό; Ἄς παραμείνει ἔξω ἀπὸ τὸ στρατόπεδο ἑπτὰ ἡμέρες. Ἐσένα μὲν ἐπαινῶ γιὰ τὰ φιλάδελφα αἰσθήματά σου, τὴν πραότητα καὶ ἐπιείκεια σου. Ἐγὼ ὅμως γνωρίζω πότε πρέπει νὰ τὴν ἀπαλλάξω ἀπὸ τὴν τιμωρία.

Σὺ λοιπὸν δεῖξε ὅλη τὴν καλοσύνη καὶ τὴν ἐπιείκεια στὸν ἀδελφό σου καὶ μὴν τοῦ συγχωρεῖς τὰ σφάλματα ποθώντας ἔτσι νὰ τὸν βρεῖ μιὰ τιμωρία πιὸ βαριά, ἀλλὰ ἀπὸ φιλοστοργία καὶ διάθεσι καλή. Νὰ γνωρίζεις δὲ καλὰ ὅτι ὅσο ὁ ἄλλος περιφρονεῖ αὐτὴ σου τὴν στάσι ποὺ τὸν βοηθεῖ νὰ διορθωθεῖ, τόσο μεγαλύτερη θὰ ἐπισύρει ἐπάνω του τὴν τιμωρία.

Ἄς νομίζει ὅτι ἀπὸ φόβο ἔτρεξες πρῶτος. Ἐτσι μεγαλύτερος θὰ εἶναι ὁ μισθός σου. Γιατὶ ἐνῶ γνωρίζεις πῶς θὰ τὸ ἐξηγήσει, ἀπὸ εὐλάβεια στὸν Θεὸ καὶ αὐτὸ καὶ τὰ πάντα ὑπομένεις. Ἐκεῖνος ποὺ συμφιλιώνεται θηρεύοντας τὴν δόξα μειώνει τὸ κέρδος τῆς θείας ἀμοιβῆς. Ἐνῶ ἐκεῖνος ποὺ, ἂν καὶ γνωρίζει καλὰ ὅτι πολλοὶ θὰ τὸν κουτσομπολέψουν καὶ γελάσουν εἰς βάρος του, παρὰ ταῦτα δὲν ἀποφεύγει τὴν συμφιλίωση, διπλάσι καὶ τριπλάσι θὰ πάρει στεφάνι. Γιατὶ αὐτὸς ὅ,τι κάνει τὸ κάνει γιὰ τὸν Θεό.

(Ἀπόσπασμα ἀπὸ τὴν Κ΄ ὁμιλία τοῦ μεγάλου Πατρὸς εἰς τοὺς Ἀνδριάντας)

«Ἀδελφοί, πιστεῖ Μωϋσῆς μέγας γενόμενος ἠρνήσατο λέγεσθαι υἱὸς θυγατρὸς Φαράω, μᾶλλον ἐλόμε-

νος συγκακουχεῖσθαι τῷ λαῷ τοῦ Θεοῦ ἢ πρόσκαιρον ἔχειν ἀμαρτίας ἀπόλαυσιν· μείζονα πλοῦτον ἠγησάμενος τῶν Αἰγύπτου θησαυρῶν τὸν ὀνειδισμόν τοῦ Χριστοῦ· ἀπέβλεπε γὰρ εἰς τὴν μισθαποδοσίαν. Καὶ τί ἔτι λέγω; Ἐπιλείπει γάρ με διηγούμενον ὁ χρόνος περὶ Γεδεών, Βαράκ τε καὶ Σαμψών καὶ Ἰεφθάε, Δαυὶδ τε καὶ Σαμουὴλ καὶ τῶν Προφητῶν· οἱ διὰ πίστεως κατηγωνίσαντο βασιλείας, εἰργάσαντο δικαιοσύνην, ἐπέτυχον ἐπαγγελιῶν, ἔφραξαν στόματα λεόντων, ἔσβεσαν δύναμιν πυρός, ἔφυγον στόματα μαχαίρας, ἐνεδυναμώθησαν ἀπὸ ἀσθενείας, ἐγενήθησαν ἰσχυροὶ ἐν πολέμῳ,

ΚΥΡΙΑΚΗ 21 ΜΑΡΤΙΟΥ
Α΄ ΝΗΣΤΕΙΩΝ (ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ)
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Ἐβρ. 1α΄ 24-26, 32-40
ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Ἰωάν. α΄ 44-52

παρεμβολὰς ἔκλιναν ἄλλοτριῶν· ἔλαβον γυναῖκες ἐξ ἀναστάσεως τούτων νεκρῶν αὐτῶν· ἄλλοι δὲ ἐτυμπανίσθη-

σαν, οὐ προσδεξάμενοι τὴν ἀπολύτρωσιν, ἵνα κρεῖττονος ἀναστάσεως τύχωσιν· ἕτεροι δὲ ἐμπαιγμῶν καὶ μαστίγων πείραν ἔλαβον, ἔτι δὲ δεσμῶν καὶ φυλακῆς· ἐλιθάσθησαν, ἐπρίσθησαν, ἐπειράσθησαν, ἐν φόνῳ μαχαίρας ἀπέθανον, περιῆλθον ἐν μηλωταῖς, ἐν αἰγείοις δέρμασιν, ὑστερούμενοι, θλιβόμενοι, κακουχούμενοι, ὧν οὐκ ἦν ἄξιος ὁ κόσμος, ἐν ἐρημίαις πλανώμενοι καὶ ὄρεσι καὶ σπηλαίοις καὶ ταῖς ὄπαῖς τῆς γῆς. Καὶ οὗτοι πάντες μαρτυρηθέντες διὰ τῆς πίστεως οὐκ ἐκομίσαντο τὴν ἐπαγγελίαν, τοῦ Θεοῦ περὶ ἡμῶν κρεῖττόν τι προβλεψαμένου, ἵνα μὴ χωρὶς ἡμῶν τελειωθῶσι».

Η ΜΑΧΗ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ

«Οἱ διὰ πίστεως κατηγωνίσαντο βασιλείας, εἰργάσαντο δικαιοσύνην, ἐπέτυχον ἐπαγγελιῶν».

Ἡ σημερινὴ Κυριακὴ εἶναι ἀφιερωμένη στὴ νίκη καὶ τὸν θρίαμβο τῆς Ὁρθοδοξίας, ποὺ κερδήθηκε μὲ τὴν ἀναστήλωση τῶν ἀγίων καὶ ἱερῶν εἰκόνων. Μαζὶ ὅμως μὲ τὸ γεγονός αὐτὸ ἡ Ἐκκλησία θυμᾶται σήμερα ὅλους τοὺς ἀγῶνες, ποὺ ἔγιναν ἀπὸ τοὺς φλογεροὺς ἀγωνιστὲς καὶ ὁμολογητὲς τῆς, γιὰ νὰ διαφυλαχθεῖ καὶ ἐπικρατήσῃ ἡ ἀγία ὀρθόδοξη πίστις καὶ παράδοσις. Γι' αὐτὸ προβάλλει ἐμπρὸς μας ὅλους αὐτοὺς ποὺ ἀγωνίστηκαν μέχρι θανάτου μὲ τὴν πίστιν καὶ γιὰ τὴν πίστιν. Ἀπὸ τὴν ἀποψη αὐτὴ ἔγιναν οἱ συνεχιστὲς τῶν ἀγίων τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, ποὺ κι αὐτοὶ ἀγωνίστηκαν μέχρι θανάτου μὲ τὴν πίστιν καὶ γιὰ τὴν πίστιν πρὸς τὸν ζωντανὸ καὶ ἀληθινὸ Θεό, ὅπως περιγράφει καὶ ἡ σημερινὴ ἀποστολικὴ περικοπὴ.

ΑΓΩΝΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΡΘΗ ΠΙΣΤΗ

Ἅγιες καὶ μεγάλες μορφὲς τῆς Π. Διαθήκης, ἀναφέρει ὁ Ἀπόστολος σήμερα: Τὸν Μωϋσῆ, τὸν Γεδεών, τὸν Βαράκ, τὸν Σαμψών καὶ Ἰεφθάε, τὸν Δαυὶδ, τὸν Σαμουὴλ καὶ τοὺς Προφῆτες. Ὅλοι αὐτοὶ μὲ τὴν δύναμιν τῆς πίστεως στὸν μόνον ἀληθινὸ Θεὸ πέτυχαν μεγάλα καὶ ὑπέροχα κατορθώματα: Πολέμησαν καὶ νίκησαν ὀλόκληρα βασίλεια, ἔζησαν μὲ δικαιοσύνην καὶ ἀρετὴν, πέτυχαν τὴν ἐκπλήρωση τῶν ὑποσχέσεων ποὺ τοὺς ἔδωσε ὁ Θεὸς καὶ τόσα ἄλλα, ποὺ μὲ πολλὴ συγκίνηση διαβάζουμε στὴν συνέχεια τῆς ἀποστολικῆς περικοπῆς. Καὶ χάρη στους ἀγῶνες αὐτοὺς ὁ ἑβραϊκὸς λαὸς κρατήθηκε στὴν ὀρθὴ πίστιν τῶν πατέρων του, μέσα στους σκοτεινοὺς καὶ δύσκολους ἐκείνους χρόνους τῆς εἰδωλολατρίας.

Τὸ ἴδιο συνεχίσθηκε καὶ στὴν ἐποχὴ τῆς Καινῆς Διαθήκης μὲ τοὺς ἀγῶνες τῶν ἀγίων καὶ θεοφόρων Πατέρων τῆς Ὁρθοδοξίας. Δὲν ὑπῆρχε βέβαια τώρα ὁ κίνδυνος τῆς εἰδωλολατρίας. Ὑπῆρχε ἄλλος, ἴσως μεγαλύτερος κίνδυνος. Ἡ αἵρεσις καὶ ἡ κακοδοξία, ἡ παραποίηση καὶ κακοποίηση τῆς πίστεως πρὸς τὸν Ἰησοῦ Χριστό. Καὶ ὁ κίνδυνος αὐτὸς δὲν ἦταν μικρός. Ἐφθασε στιγμὴ ποὺ ἓνα πολὺ μεγάλο μέρος τῆς χριστιανικῆς ἀνατολῆς εἶχε τυλιχθεῖ μέσα στὰ πλοκάμια τῆς κακοδοξίας καὶ τῆς πλάνης τοῦ αἰρετικοῦ Ἀρείου.

Ἡ πλάνη ὅμως καὶ ἡ αἵρεσις δὲν ἐπεκράτησαν. Σιγὰ-σιγὰ, μὲ τὴν μεγάλη φωτιὰ τῆς ὀρθῆς πίστεως, ποὺ

ἔβγαινε ἀπὸ τὸν λόγο, τὰ συγγράμματα τῶν Πατέρων, τὴς Οἰκουμενικῆς Συνόδου καὶ τὴς προσευχῆς τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας μας, κάπκαν τὰ ἄχυρα καὶ οἱ σκουριὲς τῆς κακοδοξίας καὶ ἔμεινε τὸ καθαρὸ καὶ γνήσιο χρυσάφι τῆς ὀρθοδόξου πίστεως. Ἐτσι διαφυλάχθηκε ὁ ἱερὸς θησαυρὸς τῆς Ὁρθοδοξίας, ὥστε σήμερα οἱ ὀρθόδοξοι Χριστιανοὶ νὰ πιστεύουν καὶ νὰ διακηρύττουν: «οἱ προφητῆται ὡς εἶδον, οἱ Ἀπόστολοι ὡς ἐδίδαξαν, ἡ Ἐκκλησία ὡς παρέλαβεν, οἱ Διδάσκαλοι ὡς ἐδογματίσαν... οὕτω φρονοῦμεν, οὕτω λαλοῦμεν, οὕτω κηρύσσομεν».

ΝΑ ΛΑΜΨΕΙ Η ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ

Ἡ ἱερὴ κληρονομία τῆς ὀρθῆς πίστεως, ποὺ εἶναι ζυμωμένη μὲ τὸ αἶμα καὶ τὸ δάκρυ τῶν πατέρων μας, μᾶς ὑποχρεώνει νὰ ἐγκαταλείψουμε τὴν στάση τῆς ἀδιαφορίας ἐμπρὸς στὸν θησαυρὸ τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ νὰ ἀγωνιστοῦμε μὲ κάθε τρόπο γιὰ τὴν λάμψη καὶ ἀκτινοβολία του.

Πρέπει νὰ λάμψει ἡ Ὁρθοδοξία στὰ δικά μας τὰ μάτια καὶ στὴς δικές μας ψυχὲς πρῶτα. Ἡ συνήθεια καὶ ἡ ἄγνοια ἔχουν δημιουργήσει ἓνα παχὺ στρῶμα σκόνης ποὺ σκεπάζει τὸ καθαρὸ χρυσάφι τῆς πίστεώς μας. Γι' αὐτὸ πολλοὶ ἀπὸ μᾶς μικροὶ καὶ μεγάλοι δὲν ἐκτιμοῦμε τὴν παράδοσή μας, δὲν γνωρίζουμε τὴν πίστιν μας, δὲν ἀγαπᾶμε τὴν Ἐκκλησίαν μας. Τὸ εἰκονοστάσι τοῦ σπιτιοῦ ἔχει καταργηθεῖ σὲ πολλὰ σπιτία καὶ σὲ ἄλλα, ποὺ ὑπάρχει, ἔχει γίνει μιὰ σκονισμένη καὶ παραμελημένη γωνιά, χωρὶς νὰ τὴν προσέχει πιά κανεὶς. Χτυποῦν οἱ καμπάνες γιὰ τὴν θεία Λειτουργία καὶ ὑπάρχουν ὀρθόδοξοι ποὺ μένουν ξαπλωμένοι στὸ κρεβάτι ἢ κάθονται στὴς καρέκλες τῶν καφετειῶν. Ἄλλοι, ὀρθόδοξοι κι αὐτοί, ἔχουν χρόνια νὰ ἐξομολογηθοῦν καὶ νὰ κοινωνήσουν. Καὶ ὑπάρχουν ἀκόμη οἰκογένειες ὀρθόδοξες χωρὶς νὰ ἔχουν καὶ νὰ μελετοῦν τὴν Ἁγία Γραφή, χωρὶς νὰ διαβάζουν ἓνα ὀρθόδοξο χριστιανικὸ βιβλίον.

Τί θὰ γίνει λοιπόν; Τὰ πάντα πρέπει νὰ γίνουν, γιὰ νὰ ξαναλάμψει ἡ Ὁρθοδοξία. Ἡ ὀρθὴ πίστις νὰ γίνει φρόνημα καὶ ζωὴ ὅλων τῶν ὀρθόδοξων. Ἀδιαπραγμάτευτη, χωρὶς ὑποχωρήσεις, παραχωρήσεις καὶ ἔνοχους συμβιβασμούς.

«Κατ' ἀρχάς σὺ, Κύριε, τὴν γῆν ἐθεμελίωσας, καὶ ἔργα τῶν χειρῶν σου εἰσὶν οἱ οὐρανοί· αὐτοὶ ἀπολοῦνται, σὺ δὲ διαμένεις· καὶ πάντες ὡς ἱμάτιον παλαιωθήσονται, καὶ ὡσεὶ περιβόλαιον ἐλίξεις αὐτούς, καὶ ἀλλαγῆσονται· σὺ δὲ ὁ αὐτός εἶ, καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ ἐκλείψουσι. Πρὸς τίνα δὲ τῶν ἀγγέλων εἶρηκέ ποτε· κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου; Οὐχὶ πάντες εἰσὶ λειτουργικά

ΚΥΡΙΑΚΗ 28 ΜΑΡΤΙΟΥ
Β΄ ΝΗΣΤΕΙΩΝ (ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΠΑΛΑΜΑ)
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Ἐβρ. α΄ 10 - β΄ 3
ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Μάρκ. β΄ 1-12

πνεύματα εἰς διακονίαν ἀποστελλόμενα διὰ τοὺς μέλλοντας κληρονομεῖν σωτηρίαν; Διὰ τοῦτο δεῖ περισσοτέρως

ἡμᾶς προσέχειν τοῖς ἀκουσθεῖσι, μὴ ποτε παραρρωῶμεν. Εἰ γὰρ ὁ δι' Ἀγγέλων λαληθεὶς λόγος ἐγένετο βέβαιος, καὶ πᾶσα παράβασις καὶ παρακοή ἔλαβεν ἔνδικον μισθαποδοσίαν, πῶς ἡμεῖς ἐκφευξόμεθα τηλικαύτης ἀμελήσαντες σωτηρίας; ἥτις ἀρχὴν λαβοῦσα λαλεῖσθαι διὰ τοῦ Κυρίου, ὑπὸ τῶν ἀκουσάντων εἰς ἡμᾶς ἐβεβαιώθη».

ΠΙΣΤΕΥΟΜΕ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ;

«Διὰ τοῦτο δεῖ περισσοτέρως ἡμᾶς προσέχειν τοῖς ἀκουσθεῖσι, μὴ ποτε παραρρωῶμεν».

Ὁ συλλογισμὸς εἶναι ἀτράνταχτος καί, ἂν τὸν προσέξουμε ὅσο ἀξίζει, πρέπει νὰ μᾶς συγκλονίσει. Ὁ Ἀπόστολος ἀτενίζει τὴν ἀσύγκριτη ὑπεροχὴ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἔναντι ὅλων τῶν προφητῶν καὶ τῶν ἀγγέλων, ποὺ κατὰ καιροὺς μίλησαν στοὺς ἀνθρώπους. Μένει ἐκστατικὸς ἐμπρὸς στὸ ἀσύγκριτο μεγαλεῖο τοῦ Κυρίου καὶ καταλήγει: Ἀφοῦ λοιπὸν ὁ Χριστὸς εἶναι πάνω ἀπὸ ὅλους καὶ ἀπὸ ὅλα, ἀφοῦ αὐτὸς **«ἐθεμελίωσε τὴν γῆν καὶ ἔργα τῶν χειρῶν»** του **«εἰσὶν οἱ οὐρανοί»**, ἃς προσέξουμε πολὺ, σὲ ὅ,τι μᾶς εἶπε, σὲ ὅσα διὰ τῶν Ἀποστόλων του μᾶς παραγγέλλει, γιὰ νὰ μὴν παρασυρόμαστε ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ἀπὸ τὰ διάφορα ρεύματα. **«Διὰ τοῦτο δεῖ περισσοτέρως ἡμᾶς προσέχειν τοῖς ἀκουσθεῖσι, μὴ ποτε παραρρωῶμεν».**

Ἄς ἔλθουμε χωρὶς καθυστέρηση στὴν ἐξέταση, ὄχι τῶν ἄλλων, ἀλλὰ τοῦ ἑαυτοῦ μας.

ΠΡΟΣΕΧΟΥΜΕ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΩΣ

στὰ ὅσα ὁ Κύριος εἶπε; Πιστεύουμε ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι ἡ ἀσύγκριτη αὐθεντία μέσα στὴν ζωὴ; Ὑπολογίζουμε τὴν ἐντολή του, τὸ παράδειγμά του περισσότερο ἀπὸ κάθε τι ἄλλο; Καὶ γιὰ νὰ μὴν μένουμε σὲ γενικότητες, ἃς ἀναλογισθοῦμε γιὰ μιὰ στιγμή τὴν καθημερινή μας, οἰκογενειακὴ καὶ ἐπαγγελματικὴ ζωὴ. Προσέχουμε σὲ διάφορα πράγματα, σὲ διαφοροὺς ἀνθρώπους. Μελετᾶμε ἴσως τὴν φιλοσοφία, τὴν ἱστορία. Προσέχουμε ὅμως **«περισσοτέρως»** στὴν σοφία τοῦ Θεοῦ, στοὺς δρόμους καὶ τοὺς τρόπους ποὺ ἐκείνη ὑποδεικνύει; Παραδεχόμεστε στ' ἀλήθεια τὸν δρόμο τῆς ἀπλότητας, τῆς ἀνεξικακίας, τῆς θυσίας ποὺ ὁ Κύριος ἀπὸ τὴν Βηθλεὲμ ἕως τὸν Γολγοθᾶ μᾶς δείχνει; Ἀνοίγουμε ὀλοπρόθυμα τὰ αὐτιά μας, γιὰ νὰ ἀκούσουμε τί νεότερο συμβουλεύει ἢ ἐπιστήμη, πῶς πάει ἢ κατάκτηση τοῦ διαστήματος. Καὶ σωστὰ κάνουμε. Ἄλλ' ὅμως ἐντείνουμε **«περισσοτέρως»** τὴν προσοχή μας, γιὰ νὰ δοῦμε, τί ἀκριβῶς μᾶς συμβουλεύει ὁ Κύριος, τοῦ ὁποῖου **«ἔργα τῶν χειρῶν εἰσὶν οἱ οὐρανοί»**, τί μᾶς λέει γιὰ τὴ ζωὴ μας αὐτός, ποὺ μᾶς ἔφερε στὴν ὑπαρξη, ποὺ γνωρίζει τοὺς μυστικὸς νόμους τῆς ὅσο κανεὶς ἄλλος; Ποὺ μᾶς ἀγάπησε ὅσο κανεὶς ἄλλος; Δυστυχῶς πολλὲς φορὲς δὲν τὸ κάνουμε.

Ὅμως καιρὸς νὰ προσέξουμε πολὺ. Ὅλοι καὶ ὅλα, ποὺ τώρα φαντάζουν, εἶναι σκιές. **«Πάντες ὡς ἱμάτιον παλαιωθήσονται».** Παλιώνουν σὰν τὰ ρούχα. Ἀκόμη καὶ αὐτὴ ἡ γῆ, ποὺ τὴν βλέπουμε τόσο στέρεη κάτω ἀπὸ τὰ πόδια μας. Ὁχι, λοιπὸν, τίς σκιὲς ἀπὸ τὸν ζῶντα Λόγο τοῦ Θεοῦ, τὸν Ἰησοῦ Χριστό, ποὺ **«διαμένει»**, ποὺ μένει **«ὁ αὐτός»**, ποὺ εἶναι **«τὸ Α καὶ τὸ Ω, ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, ἀρχὴ καὶ τέλος»** τῶν πάντων.

ΣΕ ΟΛΑ ΟΣΑ ΕΙΠΕ Ο ΚΥΡΙΟΣ

Πολλοὶ συνηθίζουν εὐκόλα νὰ ἀθωώνουν τὸν ἑαυτό τους, ἐὰν κάποτε τὸν ἐξετάσουν. Ἡ μέθοδος εἶναι ἀπλή: Σκέπτονται μόνο ὅσες ἐντολὲς τήρησαν. Ὅσες παρέβησαν τίς παραβλέπουν. Γενικότερα ὑπάρχει μιὰ τάση νὰ προσέχουμε ὄχι **«τοῖς ἀκουσθεῖσι»**, ὄχι σὲ ὅσα ἔχουν λεχθεῖ ἀπὸ τὸν Κύριο ἀλλὰ σὲ ὅσα ἠχοῦν πιὸ εὐχάριστα στὰ αὐτιά μας. Τελικῶς κάνουμε μιὰ ἐπιλογή, παραμερίζουμε τὰ δυσκολότερα -κατὰ κανόνα τὰ σοβαρότερα- καὶ προσέχουμε ὅσα μᾶς ταιριάζουν, ὅσα μᾶς ἀρέσουν. Παραδεχόμεστε π.χ. τὴν προσευχή, ἐφ' ὅσον μᾶς ἐξασφαλίζει **«τὴν ἄνωθεν βοήθειαν»**. Δὲν θέλουμε ὅμως νὰ ἀκοῦμε γιὰ τὸ **«καλῶς ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς»**, τὸ **«ὃς ἐὰν θέλη γενέσθαι πρῶτος ἐν ἡμῖν, ἔσται πάντων δοῦλος»**.

Ἄς διαβάσουμε μὲ τὴ δέουσα προσοχή, σήμερα-ὄχι αὔριο, γιὰ τὴν ἐπισημάνωσιν λέμε καὶ συνεχῶς ἀναβάλλουμε-τὴν ἐπὶ τοῦ ὄρους ὁμιλία τοῦ Κυρίου (Ματθ. ε' - ζ'). Ἄς τὴν μελετήσουμε μὲ πνεῦμα μετανοίας καὶ ταπεινώσεως καὶ ἃς μετρήσουμε: πόσα προσέχουμε στὴν καθημερινή μας ζωὴ καὶ πόσα παραβαίνουμε. Θὰ διαπιστώσουμε ὅτι οὐσιαστικὰ ἔχουμε σὲ χρῆσιν μιὰ ἄλλη, μιὰ περίεργη ἔκδοσι τοῦ Εὐαγγελίου, ἀπὸ τὴν ὁποία λείπει τὸ μεγαλύτερο μέρος τῶν ἐντολῶν τοῦ Χριστοῦ. Ἔτσι τελικῶς ξεγελάμε τὸν ἑαυτό μας. Ζοῦμε σὲ μιὰ αὐταπάτη.

Καὶ κατόπιν ἀποροῦμε γιὰ τὴν λείπει ἡ γαλήνη ἀπὸ τὴν ζωὴ μας. Ἐφαρμόζουμε δικό μας «εὐαγγέλιο». Καὶ ὑπάρχει κίνδυνος νὰ ἀστοχίσουμε ἐὰν δὲν προσέξουμε **«περισσοτέρως τοῖς ἀκουσθεῖσι»**. Σὲ ΟΛΑ ὅσα εἶπε ὁ **«Κύριος»**, ὁ **«ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος, ὁ παντοκράτωρ»**.

‘Ο Έθνομάρτυρας Πατριάρχης Γ΄

‘Αν οί δύο πρώτες πατριαρχείες του αγίου Γρηγορίου του Ε΄ ήταν ένας διαρκής αγώνας, κατά την τρίτη πατριαρχία του τὰ πράγματα δυσκόλεψαν τρομερά. Η μυστική ὀργάνωση τῆς Φιλικῆς Ἐταιρείας ξαπλωνόταν παντοῦ. Στὰ στήθη τῶν Ἑλλήνων κόχλαζε πιδ δυνατὰ ὁ ἀκαταμάχητος πόθος νὰ συντρίψουν τὴν σκλαβιά τους. Μὰ καὶ οἱ Τοῦρκοι γίνονταν πιδ σκληροί. Καὶ ὅπως ἦταν φυσικὸ ὡς ἀρχηγὸ καὶ πρωτεργάτη κάθε κινήματος ὑποπεύονταν τὸν Πατριάρχη, πὸ ἀγωνιζόταν νὰ σκεπάζει καὶ νὰ προφυλάττει πάντοτε τοὺς ἄλλους καὶ ποτὲ τὸν ἑαυτὸ του...

Ὁ Ὑψηλάντης, ὁ Παπαρρηγόπουλος καὶ ἄλλοι πρὸχοντες, πὸ ἀντιλαμβάνονταν τὸν κίνδυνο πὸ διέτρεχε ὁ Γρηγόριος, πολλὲς φορὲς τὸν πῆζαν νὰ φύγει στὴν Πελοπόννησο. Ὁ Πατριάρχης ὅμως ἀρνιόταν σταθερά. Κι ὅταν τοῦ εἶπαν πὸς ἓνα πλοῖο ἦταν ἔτοιμο γιὰ νὰ τὸν μεταφέρει ἀπάντησε κατηγορηματικά:

-Παιδιά μου, τὸ πλοῖο θὰ χρησιμεύσει γιὰ νὰ μεταφέρει σὲ ὀρθόδοξο ἐλεύθερο τόπο μονάχα τὸ νεκρὸ μου σῶμα.

Κι ὅταν ἀργότερα ὁ Παπαρρηγόπουλος πάλι ἐπέμνε, τοῦ εἶπε:

-Εἶναι ἀδύνατο νὰ γίνεῖ αὐτὸ πὸ μου ζητᾶς. Ξέρω πολὺ καλὰ πὸς ἄμα φύγω ἀπὸ ἐδῶ, ὁ Σουλτάνος θὰ κατασφάξει τοὺς Χριστιανούς. Εἶμαι, λοιπόν, ἀποφασισμένος νὰ θυσιάσω τὸν ἑαυτὸ μου γιὰ νὰ μακρύνω, ὅσο εἶναι δυνατὸν τοὺς σκοποὺς τοῦ τυράννου καὶ γιὰ νὰ δοθεῖ καιρὸς στὰ μέλη τῆς φιλικῆς Ἐταιρείας νὰ ἐτοιμάσουν τὸ ἔθνος γιὰ τὴν ἐπανάσταση. Τὴν ζωὴ μου τὴν ἔχω ἀποφασίσει. Περιμένω τὸ τέλος μου... ὅπως ἔχει ἀποφασισθεῖ ἀπὸ τὸν Θεό. Καὶ θὰ γίνεῖ τὸ θέλημά Του!

Καὶ στὸν σύμβουλο τῆς Ρωσικῆς πρεσβείας, πὸ τὸν εἰδοποίησε ὅτι κινδυνεύει ἡ ζωὴ του καὶ ὅτι ὁ Αὐτοκράτορας τοῦ διαθέτει ὅλα τὰ μέσα γιὰ νὰ φύγει, τοῦ ἀπάντησε:

-Εὐγνωμονῶ γιὰ τὶς φροντίδες πὸ λαμβάνουν γιὰ μένα, προτιμῶ ὅμως νὰ μείνω ἐδῶ κοντὰ στοὺς Ἕλληνες. Κι ἄς γίνω θυσία γιὰ τὴν πίστη καὶ τὴν πατρίδα. Ἐνα μόνον τοὺς παρακαλῶ, νὰ προστατεύσουν τὴν Ἐκκλησία, τοὺς Χριστιανούς καὶ τὴν Ἑλλάδα.

Τὴν ἴδια ἀπάντηση, μὲ ἄλλα λόγια ἔδωσε καὶ ἀργότερα, τὴν Κυριακὴ τῶν Βαΐων, ὅταν τὰ πράγματα χειροτέρεψαν καὶ ξένες πρεσβεῖες τὸν παρακινούσαν πάλι νὰ φύγει.

-Μὴ μὲ παρακινεῖτε νὰ φύγω, ἔλεγε ἀκλόνητος. Ἡ ὥρα τῆς φυγῆς μου θὰ ἦταν ἀρχὴ σφαγῆς γιὰ ὀλόκληρη τὴν Χριστιανοσύνη. Ὁραῖο πρᾶγμα μοῦ ζητᾶτε νὰ κάνω; Μεταμορφωμένος μὲ καμιά προβιά νὰ φεύγω στὰ καράβια ἢ σὲ καμιά φιλικὴ πρεσβεῖα καὶ νὰ ἀκούω στοὺς δρόμους τὰ ὄρφανὰ τοῦ ἔθνους μου νὰ σπαράζουν στὰ χέρια τοῦ δημίου; Εἶμαι Πατριάρχης

γιὰ νὰ σώσω τὸν λαό μου, ὄχι γιὰ νὰ τὸν ρίξω στὰ μαχαίρια τῆς γενιτσαριᾶς... Σήμερα τῶν Βαΐων, ἄς φᾶμε στὸ τραπέζι τὰ ψάρια τοῦ γιαλοῦ. Αὔριο, ἴσως θὰ φᾶνε αὐτὰ ἀπὸ μᾶς! Ἐγὼ πηγαίνω ὅπου μὲ καλεῖ ἡ μεγάλη ἱστορία τοῦ ἔθνους καὶ ὁ οὐράνιος Θεός, ὁ ἔφορος τῶν θείων καὶ ἀνθρωπίνων πραγμάτων!

Ὑπέροχα λόγια ἑνὸς μεγάλου πνευματικοῦ ἠγέτη, πὸ ὑποτάσσεται στὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ καὶ βαδίζει στὴ θυσία γιὰ τὸ λαό του! Εἶναι ὁ καλός, ὁ γενναῖος ποιμένας πὸ θυσιάζει πρόθυμα τὴ ζωὴ του γιὰ τὸ λογικὸ ποίμνιό του.

Τὸ Πάσχα τοῦ 1821, μὲ ἀπόφαση τοῦ Σουλτάνου συνέλαβαν τὸν Ἐθναρχὴ Γρηγόριο καὶ τὸν ἔριξαν στὴν φυλακὴ. Γρήγορα, ὅμως, τὸν ἔβγαλαν καὶ τὸν ὀδήγησαν μὲ χλευασμούς, κλωτσιές καὶ χτυπήματα, πίσω, στὸ Πατριαρχεῖο.

Ἡ εἴσοδος τοῦ Πατριαρχείου εἶχε τρεῖς πύλες. Στὴν μεσαία ἀπὸ τὶς πύλες ἔδεσαν τὸ βρόχο τῆς ἀγκώνης. Μιὰ ὥρα κράτησε τὸ ψυχικὸ μαρτύριο τῆς προετοιμασίας. Ὁ Πατριάρχης παρακολουθοῦσε μὲ βαθειὰ ὀδύνη, ἀλλὰ καὶ μὲ θαυμαστὴ ἐγκαρτέρηση καὶ μεγαλοψυχία. Γονάτισε, σήκωσε ψηλὰ τὰ χέρια του, εὐλόγησε ὅλους κι ἔκραξε δυνατὰ:

-Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, δέξου τὸ πνεῦμα μου καὶ σῶσε τὸν περιούσιο λαό σου!

Ὁ δήμιος τὸν ἄρπαξε, τὸν σήκωσε ὡς τὴν ἀγκώνη καὶ πέρασε στὸ λαιμὸ του τὸν βρόχο, ἀφήνοντας τὸ σῶμα νὰ κρεμασθεῖ. Ὁ Πατριάρχης Γρηγόριος ὁ Ε΄ ἀμέσως ξεψύχησε καὶ παρέδωσε τὴν ἀγία του ψυχὴ στὸν Πλάστη καὶ Θεό του.

Τρεῖς ἡμέρες ἔμεινε κρεμασμένο τὸ λείψανο τοῦ σεπτοῦ Ἱεράρχη καὶ δέχθηκε ταπεινώσεις καὶ ἐξευτελισμούς, πὸ συνεχίσθηκαν ὅταν τὸ ἔσυραν στοὺς δρόμους τῆς Βασιλεύουσας, ὡς τὴν ὥρα πὸ τὸ ἔδεσαν σὲ μεγάλες πέτρες καὶ τὸ βύθισαν στὸν Κεράτιο κόλπο. Μὰ ἡ θάλασσα δὲν τὸ κράτησε. Τὸ Σάββατο τῆς Διακαινησίμου εὐλαβικὰ χέρια τὸ περιμάζεψαν καὶ τὸ πῆγαν στὴν Ὀδησσό, ὅπου ἔγινε μεγαλόπρεπη ἡ κηδεῖα του.

Ἄς εἶναι αἰώνια ἡ μνήμη τοῦ Ἐθνομάρτυρα Πατριάρχη, Γρηγορίου τοῦ Ε΄. Καὶ τὸ ἥρωικὸ παράδειγμά του φωτεινὸς ὀδηγὸς στὴν πορεία τοῦ ἔθνους μας.

ZOH

Ὁρθόδοξον Χριστιανικὸν Περιοδικόν.

Ὁργανον Ἀδελφότητος Θεολόγων ἢ «ZOH»

Κυκλοφορεῖ κάθε μῆνα.

Ἐκδότης: Ἀδελφότης Θεολόγων ἢ «ZOH» Σ.Α., Ἱπποκράτους 189, 114 72 Ἀθῆναι.

Τηλ.: 210 64 28 331, FAX: 210 64 63 606.

Διευθυντὴς Συντάξεως: Γεώργιος Β. Μελέτης, Ἱπποκράτους 189, 114 72 Ἀθῆναι.

Ἐκτύπωση: «Λυχνία Α.Ε.», Ἀνδραβίδας 7, 136 71 Χαμόμυλο - Ἀχαρνῶν.

Τηλ.: 210 3410436, FAX: 210 3425967, www.lyhnia.gr

ΚΩΔΙΚΟΣ: 01 1290

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: 10 €

Ἀποστέλλεται μὲ ἐπιταγὴ ἢ εἰς γραμματόσημα εἰς τὸ Γραφεῖον τοῦ Περιοδικοῦ:

Ἱπποκράτους 189, 114 72 ΑΘΗΝΑΙ ἢ καταβάλλεται εἰς τὰ Βιβλιοπωλεῖα μας.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ (ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΩΣ) Γιὰ ὅλες τὶς χῶρες: 25 € Κύπρος: 15 €

ΜΕΓΑΛΕΣ ΜΟΡΦΕΣ

ΘΕΟΔ. ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ
(1770 - 1843)

3

Γ' ΤΟ ΓΛΥΚΟΧΑΡΑΜΑ ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

Ἔτσι κυλοῦσαν οἱ μέρες, οἱ μῆνες, τὰ χρόνια σὴν ξενητιά. Ἀλλὰ ὁ Κολοκοτρῶνης ἦταν ἀνικανοποίητος. Κοιμόταν καὶ ξυπνοῦσε πάντα μ' ἓνα ἀκοίμητο πόθο. Μὲ τὸν πόθο τῆς Ἑλλάδας. Γύριζε συχνὰ τὰ μάτια του κι ἀναστενάζοντας ἀγνάντευε τὰ βουνὰ τοῦ Μωριᾶ.

Ὁ πόθος αὐτὸς φούντωσε πιὸ πολὺ, ὅταν πρωτοᾶκουσε γιὰ τὴ Φιλικὴ Ἐταιρία. Τὰ μάτια του ἄστραψαν. Ζήτησε ἀμέσως νὰ ὀρκισθεῖ καὶ εἶπε:

—Ἐγώ, ἡ φαμίλια μου, τὰ ἄρματα μου, ὅ,τι ἔχω, εἶναι γιὰ τὴν Ἑλλάδα.

Ξεκίνησαν τότε γιὰ τὸν Ἄη-Γιώργη, τὸ ἀγαπημένο ἐκκλησιάκι τοῦ Κολοκοτρῶνη. Ἐκεῖ θὰ δώσει τὸ μεγάλο ὄρκο τῆς Φιλικῆς. Καὶ νά, σὲ λίγο φθάνουν. Μπαίνουν στὸ ἐκκλησιάκι. Νεκρικὴ σιγὴ βασιλεύει παντοῦ. Ἡ στιγμή εἶναι ἐπίσημη, ἱερὴ κατανυκτικὴ. Ὁ Κολοκοτρῶνης βάζει τὸ πλατύ, μεγάλο του χέρι πάνω σ' ἓνα παλιὸ εἰκονισματάκι μὲ τρεῖς μισοσβησμένες μορφές. Γονατίζει, ἐνῶ μιὰ-μιὰ ἐπαναλαμβάνει τὶς φοβερὲς λέξεις τοῦ ὄρκου. Μόνο ὁ ἀντίλαλος ἀκούγεται, τίποτε ἄλλο. Καὶ σὲ λίγο ξανὰ σιωπὴ βαθιά, κατανυκτικὴ. Ἡ ἱερὴ τελετὴ ἔχει τελειώσει. Ὁ Κολοκοτρῶνης ἔχει ὀρκισθεῖ νὰ ἐλευθερώσει τὴν Ἑλλάδα ἢ νὰ πεθάνει.

Καὶ πράγματι σὲ λίγο καιρὸ, μὲ ἐντολὴ τῆς Φιλικῆς φεύγει γιὰ τὸ Μωριᾶ. Πρὶν ξεκινήσει, ἀφοῦ φίλησε τὸ χέρι τῆς μάνας του καὶ ἀποχαιρέτησε τὰ παιδιά του, πῆγε στὸ μνήμα τῆς γυναίκας του, ποῦχε ἐν τῷ μεταξὺ πεθάνει. Γονάτισε κοντὰ στὸ φτωχικὸ σταυρὸ μὲ τὸ καντήλι.

—Ἄγια ψυχὴ τῆς μακαρίτισσας, ψιθύρισε βουρκωμένος, ἀπὸ ψηλὰ ποῦ βρίσκεσαι καὶ κουβεντιάζεις μὲ τὸν Θεό, κάνε τὴ δέσπῃ σου γιὰ τὸν σκοπὸ μου. Βάλε κάτω ἀπὸ τὸ σκέπος τοῦ Κυρίου, μεσίτεψε γιὰ μένα καὶ τὸ δύστυχο γένος μας.

Μὲ αὐτὰ τὰ ἐφόδια ξαναπατάει τὰ χῶματα τοῦ Μωριᾶ ὁ Κολοκοτρῶνης, τὴν ὥρα ποῦ ὁ Παλαιῶν Πατρῶν Γερμανὸς ἐκήρυττε τὴν ἐπανάσταση.

«Ἡ ὥρα ἔφθασε! Τὸ στάδιον τῆς δόξης καὶ τῆς ἐλευθερίας ἠνοιχθῇ· τὰ πάντα ἰδικὰ μας καὶ ὁ Θεὸς τοῦ παντὸς μεθ' ἡμῶν ἔσεται. Μὴ ποῆσθε εἰς τὸ παραμικρόν», ἔλεγε ἡ πρώτη προκήρυξη τοῦ Κολοκοτρῶνη πρὸς τὸ λαό.

Καὶ ἀμέσως, ὅπως λέει σὴν αὐτοβιογραφία του, ἔφτιαξε δυὸ σημαῖες μὲ σταυρὸ καὶ μὲ τὰ γράμματα «ΙΧΝΚ» (Ἰησοῦς Χριστὸς νικᾷ) καὶ ξεκίνησε ἀπὸ τὴν Καλαμάτα γιὰ τὴν Τρίπολη. Στὰ χωριὰ ποῦ περνοῦσε, χτυποῦσαν οἱ καμπάνες, οἱ ἱερεῖς ἔβγαιναν μὲ τὰ ἐξαπτέρυγα, ἄνδρες, γυναῖκες, παιδιά γονάτιζαν κι ἔκαναν δεήσεις.

Γρήγορα ὁμως ὁ πρῶτος ἐνθουσιασμὸς ἔσβησε. Ὁ Ἀναγνωσταρᾶς, ὁ Μαυρομιχάλης, ὁ Μπούρας, ὁ Παπαφλέσσας τὸν ἐγκαταλείπουν. Ὁ Κολοκοτρῶνης ἀπομένει κατὰμονος μὲ τὸ ἄλογό του σὴν Καρύταινα. Τί θὰ κάνει; Τί μπορεῖ νὰ κάνει ἓνας μονάχος, ὀλομόναχος; Τὸ πᾶν! Ὅταν εἶναι στὸ πλευρό του ὁ Χριστός...

Ἀλλὰ καλύτερα ἂς ἀφήσουμε τὸν ἴδιο τὸν Κολοκοτρῶνη νὰ μᾶς διηγηθεῖ τί ἔκανε: «Ἐκαίσα ποῦ ἐσκαπέτισαν μὲ τὰ μπαϊράκια τους, ἀπὲ ἐκατέβηκα κάτω· ἦταν μιὰ ἐκκλησία εἰς τὸν δρόμον (Ἡ Παναγία στὸ Χρυσοβίτσι), καὶ τὸ καθησιό μου ἦτον ὅπου ἔκλαιγα τὴν Ἑλλάδα».

Σίμωσε, ἔδεσε τὸ ἄλογό του σ' ἓνα δένδρο, μπῆκε μέσα, γονάτισε...

—Παναγιά μου, εἶπε, ἀπὸ τὰ βάθη τῆς καρδιᾶς του, καὶ τὰ μάτια του δάκρυσαν. Παναγιά μου, βοήθησε καὶ τούτη τὴ φορὰ τοὺς Ἕλληνες νὰ ψυχωθοῦν.

Ἦταν τέτοια ἡ συγκίνησή του, ποῦ ἀνατρίχιασε. Μὲ χέρια παγωμένα ἔκανε τὸ σταυρὸ του. Σὲ λίγο γεμάτος θάρρος καὶ θεῖα δύναμη βγῆκε ἀπ' τὸ ἐκκλησιάκι, πήδησε στ' ἄλογό του κι ἔφυγε. Καὶ νὰ σὲ λίγο φαίνονται μπροστὰ του ὀχτῶ ἄρματωμένοι: Ὁ ξάδελφος του Ἀντώνης Κολοκοτρῶνης κι ἑφτὰ ἀνήψια του.

—Κανεῖς δὲν εἶναι σὴν Πιάνα, τοῦπε ὁ Ἀντώνης, οὔτε σὴν Ἀλωνίσταινα. Εἶναι ὅλοι φευγάτοι.

—Ἄς μὴν εἶναι κανεῖς, ἀποκρίθηκε ὁ Ἀρχηγός. Ὁ τόπος σὲ λίγο θὰ γιομίσει παλικάρια. Ὁ Θεὸς πρόσθεσε μὲ φωνὴ βροντερή, υπέγραψε τὴν λευτεριά τῆς Ἑλλάδος καὶ δὲν θὰ πάρει πίσω τὴν ὑπογραφή του.

Ἔτσι καὶ ἔγινε... Ὁ ἀλύγιστος Γέρος τοῦ Μωριᾶ τρέχει παντοῦ. Συνάζει νέα παλικάρια καὶ ἐτοιμάζει καινούργιο στρατό. Μὲ αὐτοὺς τοὺς 1500 ἄνδρες του βρίσκεται σὴν πιὸ κρίσιμη στιγμή στὸ Βαλτέτσι... Ἡ πρώτη μεγάλη μάχη τῆς Ἐπανάστασος εἶχε ἀρχίσει. Πάνω ἀπὸ 10.000 Τούρκοι μὲ ἀρχηγὸ τὸν Μουσταφάμπεπ εἶχαν ἐκστρατεύσει σὶς 12 Μαΐου τοῦ 1821 γιὰ νὰ διαλύσουν τὸ ἑλληνικὸ στρατόπεδο τοῦ Βαλτετσίου. Ἀλλὰ οἱ Ἕλληνες πολεμοῦν σὰν λιοντάρια. Οἱ 1000 Μανιάτες τοῦ Ἠλίου καὶ τοῦ Κυριακούλη Μαυρομιχάλη θερίζουν τοὺς Τούρκους. Ἡ μάχη εἶναι πολὺ σκληρὴ. Πόσο θὰ βαστάξουν; Νύχτωσε, Καὶ νά! Φθάνει ὁ Κολοκοτρῶνης καὶ ὁ Πλαπούτας μὲ τὰ παλικάρια του. Τὸ πρῶν οἱ Ἕλληνες μὲ θυελλώδη ἐξόρμηση διαλύουν καὶ νικοῦν τοὺς Τούρκους.

Μιὰ καινούργια σελίδα τῆς ἑλληνικῆς ἱστορίας γράφτηκε στὸ Βαλτέτσι. Ἐνας νέος παιάνας, παιάνας θριάμβου καὶ νίκης, ἀκούσθηκε σ' ὅλη τὴ γῆ: «Οἱ Ἕλληνες εἶναι ἄξιοι τῆς ἐλευθερίας, γιὰτὶ ξέρουν νὰ πολεμᾶνε καὶ νὰ πεθαίνουν γι' αὐτήν», βροντοφώνησε ἡ Εὐρώπη.

(Συνεχίζεται)

ΤΟ ΗΘΟΣ ΤΩΝ ΑΓΩΝΙΣΤΩΝ ΤΟΥ 1821

Ἡ ἐπέτειος τῶν διακοσίων ἐτῶν ἀπὸ τὴν Ἐπανάστασι τοῦ 1821 δὲν θὰ ἐορτασθεῖ ἴσως μὲ τὴ λαμπρότητα ποὺ θὰ ἐπιθυμούσαμε, δεδομένων τῶν περιορισμῶν ποὺ ἐπιβάλλει ἡ προσπάθεια γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῆς φονικῆς πανδημίας. Δὲν παύει ὅμως νὰ εἶναι μιὰ εὐκαιρία νὰ στρέψουμε τὴ σκέψη μας σὲ ὑγιῆ πρότυπα, νὰ θυμηθοῦμε καὶ νὰ τιμήσουμε τὸ ἦθος καὶ τὴν ἀκεραιότητα τῶν ἀγωνιστῶν ἐκείνων στοὺς ὁποίους χρωστᾶμε τὴν ἐθνικὴ μας ἀνεξαρτησία. Ἐνα τέτοιο παράδειγμα εἶναι ὁ Νικηταρᾶς, ὁ πρωταγωνιστὴς στὰ Δολιανὰ καὶ τὰ Δερβενάκια, ὁ σεμνὸς ἀγωνιστής, περιφνημὸς γιὰ τὴν ἀνιδιοτέλεια καὶ τὴν ἀκεραιότητα τοῦ ἦθους του. Εἶναι χαρακτηριστικὸ ὅτι, ὅταν κάποτε στὸ Ναύπλιο παιδιὰ πῆγαν νὰ τοῦ τραγουδήσουν τὰ κάλαντα, αὐτὸς, μὴν ἔχοντας τίποτα νὰ τοὺς δώσει, ζήτησε ἀπὸ τὸν θεῖό του, τὸν Κολοκοτρῶνη, δύο μετζίτια. Ὁ Κολοκοτρῶνης, ἀφοῦ τοῦ τὰ ἔδωσε, τοῦ εἶπε: «Δὲν νιρέπεις, βρὲ Νικήτα, στρατηγὸς ἐσὺ, νὰ μὴν ἔχεις δυὸ παρᾶδες γιὰ τὰ παιδιὰ;». Καὶ ὁ γενναῖος Νικήτας ἀπάντησε: «Δὲ βαριέσαι, μπάριμπα, ἐγὼ πολέμησα, γιὰ νὰ βλέπω τὰ παιδιὰ ἐλεύθερα, χαρούμενα καὶ ἀφοβα. Τὰ λεφτὰ ἄς τὰ χαίρονται ἄλλοι». Σὲ τέτοιους ἀνθρώπους χρωστᾶμε τὴν ἐθνικὴ μας ἀνεξαρτησία. Τὸ ἐρώτημα, βεβαίως, εἶναι ἂν ἐμεῖς δειχνόμαστε ἀντάξιοι τῶν προσδοκιῶν τους. Ἄν φανοῦμε ἀντάξιοί τους, τότε θὰ τοὺς τιμήσουμε πραγματικά, πιὸ πραγματικά καὶ πιὸ οὐσιαστικά ἀπ' ὅ,τι θὰ τοὺς τιμούσαμε μὲ τὶς πιὸ «λαμπρὲς» πανηγυρικὲς ἐκδηλώσεις...

ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΣΤΟΝ ΑΓΩΝΑ

Τὴν πανθομολογούμενη προσφορὰ τῆς Ἐκκλησίας στὸν ἐθνικοαπελευθερωτικὸ Ἀγῶνα τοῦ 1821 τόνισε, μεταξὺ ἄλλων, ὁ ὑπουργὸς Ἐθνικῆς Ἄμυνας κ. Νίκος Παναγιωτόπουλος σὲ διαδικτυακὴ ἐκδήλωση ποὺ ὀργάνωσαν τὸ Ἀριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης καὶ ἡ Ἀνωτάτη Σχολὴ Πολέμου στὸ πλαίσιο τῶν ἐκδηλώσεων τοῦ ἐορτασμοῦ τῶν διακοσίων ἐτῶν ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴ Ἐπανάσταση τοῦ 1821. Ὁ ὑπουργὸς ἔκανε λόγο γιὰ «ἀνεκτίμητη συνεισφορὰ τῆς Ἐκκλησίας», ποὺ «κράτησε ζωντανὴ τὴν ἐθνικὴ συνείδηση», ἀναγνωρίζοντας ὅτι ἡ Ἐκκλησία «ἦταν καὶ εἶναι παροῦσα σὲ ὅλους τοὺς μεγάλους ἀγῶνες τοῦ ἔθνους». Πραγματικά, ὅταν τιμᾶμε τὴ μεγάλη ἐπέτειο τῶν 200 ἐτῶν ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴ Ἐπανάσταση, δὲν πρέπει νὰ λησμονοῦμε ὅτι ἡ πίστη τοῦ Χριστοῦ ὑπῆρξε αὐτὴ ποὺ κράτησε τὸ Γένος ζωντανὸ στὰ χρόνια τῆς σκλαβιάς καὶ ὅτι, πολὺ ἀπλᾶ, χωρὶς αὐτὴν δὲν θὰ ὑπῆρχε '21. Δὲν πρέπει νὰ προσπερνᾶμε σὰν λεπτομέρεια αὐτὸ ποὺ βεβαιώνει ὁ Ἐμμανουὴλ Ξάνθος, ὅτι «τὴν ἐπανάστασιν ἐκίνησαν καὶ ἐνεψύχωσαν οἱ κληρικοί, ... ἄνευ τῶν ὁποίων ὁ λαὸς δὲν ἤθελε κινηθῆ», ἢ αὐτὸ ποὺ γράφει ὁ Γάλλος Πρόξενος Πουκεβίλ, ὁ ὁποῖος ὑπολογίζει σὲ 6.000 τοὺς ἱερωμένους ποὺ ἔπεσαν στὰ πεδία τῶν μαχῶν. Τελικά, τιμώντας τὸν ξεσηκωμὸ τοῦ Γένους, ὀφείλουμε νὰ τιμᾶμε τὴν πίστη ἐκείνη ποὺ στάθηκε τὸ θεμέλιο γιὰ τὸν ξεσηκωμὸ.

ΕΝΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΘΥΣΙΑΣ ΚΑΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΑΓΑΠΗΣ

Ἡ δοκιμασία τῆς πανδημίας φέρνει στὸ φῶς παραδείγματα χριστιανικῆς ἀγάπης ποὺ συγκινοῦν. Ἦταν πρὶν ἀπὸ ἓνα χρόνο, τὸν Μάρτιο, ὅταν εἶχε προκαλέσει παγκόσμια συγκίνηση ἡ ἱστορία καὶ τὸ παράδειγμα τοῦ Don Giuseppe Berardelli, 72χρονου ἱερέα στὸ χωριὸ Casnigo τῆς Ἰταλίας, ὁ ὁποῖος φέρεται νὰ ἔδωσε σὲ ὅλο τὸν κόσμο ἓνα ἀπαράμιλλο παράδειγμα αὐταπάρνησης καὶ χριστιανικῆς ἀγάπης: Νοσηλευόμενος μὲ κορωνοϊδὸ στὸ νοσοκομεῖο τοῦ Μπέργκαμο, μιᾶς ἀπὸ τὶς χειρότερα πληγεῖσες περιοχὲς τῆς Ἰταλίας, ἄφησε τὴν τελευταία του πνοή, ἀρνούμενος νὰ χρησιμοποιήσει τὸν ἀναπνευστήρα ποὺ ἐτέθη στὴ διάθεσή του καὶ παραχωρώντας τὸν σὲ ἓνα νεώτερο καὶ ἄγνωστο σὲ αὐτὸν ἀσθενῆ, σῶζοντάς του ἔτσι τὴ ζωή. Εἶχε κυκλοφορήσει μάλιστα τότε στὸ διαδίκτυο μιὰ φωτογραφία ποὺ εἰκόνιζε τὸν ἱερέα νὰ γυρνᾶει στοὺς δρόμους τοῦ χωριοῦ πάνω στὸ χαρακτηριστικὸ κόκκινο μηχανάκι του. Ἡ παγκόσμια συνείδηση ποὺ προκάλεσε ἡ ἱστορία τῆς ἐθελούσιας αὐτῆς θυσίας καὶ ἔμπρακτης προσφορᾶς ἀγάπης ἀποδεικνύει ὅτι ἡ κοινωνία μας μπορεῖ νὰ νοσεῖ, ἀλλὰ δὲν παύει, ὑποσυνείδητα ἔστω, νὰ ἀποζητᾶ τὴν υγεία. Καὶ αὐτὸ εἶναι ἤδη, ἀπὸ μόνο του, μιὰ παρηγοριά.

Η ΥΠ' ΑΡΙΘΜΟΝ ΕΝΑ ΑΙΤΙΑ ΘΑΝΑΤΟΥ

Τὴν ἐποχὴ μας, ποὺ ἡ ἀνθρωπότητα εἶναι συγκλονισμένη ἀπὸ τὶς ἐκατόμβες τῶν θυμάτων τοῦ κορωνοϊοῦ COVID-19, δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ λησμονοῦμε μιὰ ἀπλῆ, τραγικὴ ἀλήθεια: ὅτι σὲ κάθε ἄνθρωπο ποὺ ἔχασε τὴ ζωὴ του τὸ 2020 λόγω ἐπιπλοκῶν ποὺ συνδέονται μὲ τὴ φονικὴ νόσο ἀντιστοιχοῦν... 25 ζωὲς ποὺ χάνονται ἐξαιτίας τῆς ἀμβλωσης. Ὁ Καθηγητὴς Thomas Williams συνοψίζει τὶς σχετικὲς στατιστικὲς, βάσει στοιχείων ἀντληθέντων ἀπὸ τὸν ἔγκυρο ἱστότοπο Worldometer: «Ἡ ἀμβλωση ἦταν πάλι ἡ ὑπ' ἀριθμὸν ἓνα αἰτία θανάτου παγκοσμίως τὸ 2020, μὲ ρεκόρ 42,7 ἑκατομμύρια ἀγέννητα μωρὰ ποὺ θανατώθηκαν στὴ μήτρα [...] ἐνῶ 8,2 ἑκατομμύρια ἄνθρωποι πέθαναν ἀπὸ καρκίνο, 5 ἑκατομμύρια ἀπὸ τὸ κάπνισμα καὶ 1,7 ἑκατομμύρια ἀπὸ HIV/AIDS». Τὸ Ἰνστιτούτο ὑπὲρ τῆς Ἀμβλωσης Guttmacher σκιαγραφεῖ μιὰ ἀκόμα πιὸ τραγικὴ εἰκόνα: «Περίπου 121 ἑκατομμύρια ἀνεπιθύμητες ἐγκυμοσύνες ἐμφανίζονταν κάθε χρόνο ἀπὸ τὸ 2015 ἕως τὸ 2019. Ἀπὸ αὐτὲς τὶς ἀνεπιθύμητες ἐγκυμοσύνες τὸ 61% κατέληξε σὲ ἀμβλωση. Αὐτὸ μεταφράζεται σὲ 73 ἑκατομμύρια ἀμβλώσεις ἐτησίως». Τὰ 73 ἑκατομμύρια κάνουν νὰ φαντάζει... μικρὸς ὁ τραγικὸς ἀπολογισμὸς ποὺ κατέγραψε ἄρθρο ποὺ δημοσιεύθηκε τὸ 2003 στοὺς *New York Times*: «Τουλάχιστον 108 ἑκατομμύρια ἄνθρωποι σκοτώθηκαν σὲ πολέμους τὸν 20ὸ αἰῶνα». Συγκρίνετε αὐτὸν τὸν τραγικὸ ἀριθμὸ θυμάτων στὸν πιὸ φονικὸ αἰῶνα τῆς ἀνθρώπινης ἱστορίας μὲ τὶς ἀναφορὲς γιὰ 73 ἑκατομμύρια ἀμβλώσεις ἐτησίως. Βεβαίως, μπορεῖ κανεὶς πάντα νὰ κάνει ὅτι δὲν βλέπει τὸ πρόβλημα, ὑπὸ τὴν προϋπόθεση ὅτι θὰ θεωρήσει πῶς τὸ ἔμβρυο δὲν εἶναι ζωὴ. Εἶναι ὅμως ἔτσι;...

ΚΩΔΙΚΟΣ:
01 1290

«ΖΩΗ»
Ἰπποκράτους 189
114 72 ΑΘΗΝΑ